

28
3
Price
INDO-CHINOIS
60L

In lần thứ nhì

Giá 0 \$ 60

TUỒNG CẢI-LƯƠNG *theatre*

HANG - VÔ BIẾT NGU - CO'

« HÀN-TIN LÒN-TRÒN GIỮA CHỢ »
« HÁ-VƯƠNG TỰ-VẤN BÊN SÔNG »

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 8604

Auteur :
TRẦN-PHONG-SẮC

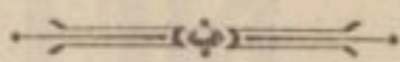
Éditeur :
LÊ-VĂN-TIẾNG

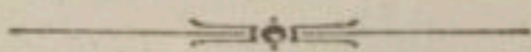
TOUS DROITS RÉSERVÉS
Cấm đem ra diễn mà không xin phép chủ-bản
Những cuốn gian thì không có con dấu Lê-văn-Tiếng

Xuất bản tháng Avril 1928
IN TÀI NHÀ IN XƯA-NAY
60-64, Boulevard Bonard 60-64
SAIGON

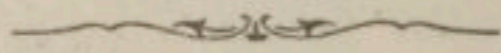
NHỮNG BÀI CA TRÔNG TUỒNG NÀY:

	Bài		Bài
1· Vọng-cổ hoài lang . . .	6	11· Mẫu tằm tũ	5
2· Hành-vân.	5	12· Khóc hoàng thiên . . .	1
3· Tứ-đại oán.	3	13· Tây thi.	1
4· Long-hồ-hội	4	14· Tương tư	1
5· Văn thiên tường. . . .	2	15· Tam pháp N. M. . . .	2
6· Bài tạ.	2	16· Xuân nữ	1
7· Lý bắc.	2	17· Giao duon	1
8· Ngủ đêm mai	2	18· Xuân phong	1
9· Bình bán vãn.	2	19· Long hồ	1
10· Kim tiền	5		

Tuồng trưng làm 6 màn như vậy :

Màn thứ nhất

« Phiếu-mẫu nghèo bán quán dựa thành. »

Màn thứ nhì

« Hàn-Tía nhịn, lòn tròn giữa chợ. »

Màn thứ ba

« Nghe tiếng quân trốn, Hạng-Vỏ biệt Ngu-Cơ. »

Màn thứ tư

« Thấy giấc mộng lòng buồn, Bá-vương từ trưởng-giả. »

Màn thứ năm

« Đến Ô-giang, Hạng-Vỏ cắt đầu mình. »

Màn thứ sáu

« Phong Sở-vương, Hoài-âm đèn bạc nén. »

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 8604

STAMP

Cliché Ng. c.-Hoa

Hàn-Tin lúc thất thời đi câu cá, mà cá chẳng ăn câu

Piece

8° Ind-Ch.

604

NGHỆ SĨ CÁI TRÔNG THƯỜNG XÂY

HỒ CHÍ MINH
 SỐ 860

Hán-Tin lúc thất thớt di dân cá, má cá chảng ăn cáu

Chức Ng. - Hoa

Bình
 8-1-1954
 860

HẠNG-VỎ BIỆT NGU-CƠ

MÀN THƯ NHỨT

« Phiếu-mẫu nghèo, bán quán dựa thành. »

(Dọn màng: Cảnh mé sông)

HÀN-TÍN NGÂM THÁN :

« Vận khó thời hư, dạ chẳng no,
« Ngày đi câu cá, tối nằm co !
« Mang gươm tập võ nhuần đồ trận,
« Bụng chứa binh-thơ biết mấy pho !

NÓI : Cơm một ngày hai bữa không no, nợ ba thước nửa cần đỡ đói. Lòn ; Khương-Thượng chờ thời chằng mỗi, xe Ván-vương gặp vạ cũng cầu. Vỏ-kinh ôn cố đã lâu ! binh-pháp tập rèn cho sẵn.

NGÂM : « Nước non biết mặt anh-hùng,
« Thời hư phải chịu, vận cùng há than.

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

« Minh mồ côi, thời suy đói rách !
« Lúc nhỏ mển võ mê quờn,
« Nghề văn mới thông câu thần,
« Mồ-côi sớm lòng hờn
« Sớm khuya rán công ôn nhuần,
« Qua ngày, câu bên vàm sông.
« Vì nhờ mồi thơm nhem cá,
« Ăn lót lòng, chằng sá cười chê.
« Bàn-kê, quyết noi Khương-Thượng,
« Trông tới thời, hồ-trướng cầm binh.
« Tần hùng-tàng, chiến chinh tranh-hành,
« Dường nai sậy ngoài thành,

« Các nơi hùng-hào muốn tranh,
« Ta núp lờm, sẻ đến đầu quân.
« Ngày nay cá không thềm mồi,
« Báo ta đói lòng, đợi lâu mới thôi.
« Mình lại quán kia vô ngòi,
« Ăn thiếu chịu, sau bồi muợn chi !
« Bà kia quán cơm hiền-từ,
« Đến coi lúc này họa cơm có dư. (đi)

(Kéo sơm thủy sông lên, bày quán lá.)

PHIẾU-MẪU NÓI : Già góa-bụa nấu cơm đãi khách, phận đơn-cô bán quán qua ngày ; té cơm ăn khỏi đói là may, nhờ nước lợi dặng dư mới khá. Người lỡ bước không cần giá cả, mụ dư cơm có dịp đãi-dẫn. *Uả này Hàn-Tín !* Bình chi gương mặt mét-chăng, bộ đó coi hơi mệt-xỉu, *vậy ?*

HÀN-TÍN NÓI : *Thưa bà :* mắc mưa quá cá câu không dặng, nhịn đói lâu hơi mệt chẳng an ; vào năm nhờ kéo bị nắng hăng, vì đói lủi vốn không bình trọng.

NGÂM : « Hồ thân nuôi chẳng dặng mình,
« Uồng xưng nam-tử, khôn kinh lão-nhơn !

CA HÀNH-VÂN

« Thẹn tấm thân cơ-hàn,
« Thời vận kiếm ăn khôn toàn,
« Đói dạ hai ngày chạnh thay !
« Tuy vận thời suy câu cá,
« Hư quá tới không đủ ăn,
« Mang tiếng chê đau lòng hào-kiệt !

PHIẾU-MẪU : « Ai đâu là nơi thân-thiết,
« Đương vận suy, thấy vậy lại chê,
« Người hiền-tài, xốn-xang nhiều bề,
« Già nghèo mà lòng không nệ,
« Tánh thương người nhằm thời vận suy,
« Vào trong nấu cơm lâu gì. (vò)

HÀN-TÍN (bước theo) : « Như vậy càng tội sâu,
« Bà đợi tôi lại sau,
« Nấu cơm làm xong không khó.

PHIẾU-MẪU : « Bớ chàng, khuyên khá an tâm,

« Nán nghĩ chút nữa ăn cơm,
« Mụ từng quen vào trong tính kham,
« Đàng-hoàn rồi, nấu thêm đồ ăn.
« Gối kia nằm ngoi giây-phút,
« Khách-quan không ngại mới hay, (vô)

HÀN-TÍN NÓI: *Như bà Phiếu-Mẫu là*: thân già cũ nuôi mình còn nổi, nghề làm ăn dãi khách không nài: mình đòi lòng hồ đứng làm trai, tài ghét mạng nở dày ra thề!

CA TỨ-ĐẠI-OÁN

« Xét thân tôi, hư nhớp trong đời,
« Thương ôi, còn ngóng trông thời,
« Nương cơ trời, giúp đời an-bang.
« Thân ta còn lúc cơ-hàn,
« Không no lòng, dám nào than-van!
« Mồ-côi bầm lá gan,
« Vắn vổ vắn, kiêm-toàn!
« Đồ trận thông,
« Đến lúc nên phò vua bát loạn,
« Trừ đám cường Tần,
« Thời nên sử bia danh,
« Mấy ngàn đời đều kinh.

CA LONG-HỔ-HỘI

PHIẾU-MẪU (bung cơm ra): «Đã dọn rồi, cơm bày ra,
« Ăn với ta, quá bữa lắm!

HÀN-TÍN: « Bà thi ân, tứ cầu ăn chịu,
« Sau tạ ngàn cân, quyết đền ơn.

PHIẾU-MẪU: « Ta dọn thời ăn, ai bảo đền?
« Nói lẽ không nên: nào dạ tham,
« Cầu đền ơn trăm.

HÀN-TÍN: « Ân thâm nhớ hoài.

(Khi ăn rồi Hàn-Tín bung mâm vô sao đẹp vân vân).

HÀN-TÍN (qui) NÓI: *Thưa bà*: cơm một bữa ơn bà cứu mạng, nghĩa trọn đời dạ tứ ghi xương. Có một ngày vận tốt dặng sang, đền ngàn lượng ơn dày chữa xức.

CA VĂN-THIÊN-TƯỜNG

« Bà lòng nhơn, thương trẻ mặt dọn cơm,
« Tôi cảm ơn, dưỡng mạng mới toàn.

- PHIẾU-MẪU : « Ngày sao hết bã dặng sang,
« Trả ơn đủ ngàn vàng.
« Nào cần đèn ơn chi,
« Thấy đói thời thương.
« Nay vô phương, già rán sức nuôi thường,
« Nếu rũi câu hột vào ăn uống,
« Há trông người đèn ơn,
HÀN-TÍN : « Lương tâm như bà ai hơn,
« Thấy độc thân,
« Cho cơm ăn sự lỗ sự lời,
« Không thêm kẻ, nữa tôi dặng bổng lộc nhiều.
« Đèn ơn sâu,
« Bà nuôi cơm nguyện trả bạc ngàn,
« Chưa gọi đủ.
PHIẾU-MẪU : « Sao người cứ nói nhây hoai ?
« Già gởi phía ngoài,
« Nào chịu đem vào tai !

NÓI : *Già thương vương-tôn thất thời, dặng hột bữa thời vào mà ăn, nếu nói đèn ơn ngàn lượng bạc, là thị giả tham, già phiền lắm !*

CA TIẾP

- HÀN-TÍN : « Kiểu lời xin dung,
« Hột thời vào luôn.
« Cám đội cứu mạng hết lòng,
« Kiểu ra chợ nhóm đã đông,
« Kiểm anh-hùng làm quen ! (xá đi)

PHIẾU-MẪU NÓI : Minh làm ơn há dễ trông đèn, nó nhớ nghĩa cầu may lo trả. Thương vận mặt, ôm tài mà câu cá ; nhờ thời may, làm phước cũng thi cơm. Nghèo thương nghèo, cứu tạm để danh thơm : phước gặp phước sống lâu hơn giàu lớn.

- NGÂM : « Trời cho bán quán có lời,
« Nuôi thân còn sống, giúp đời dặng no.

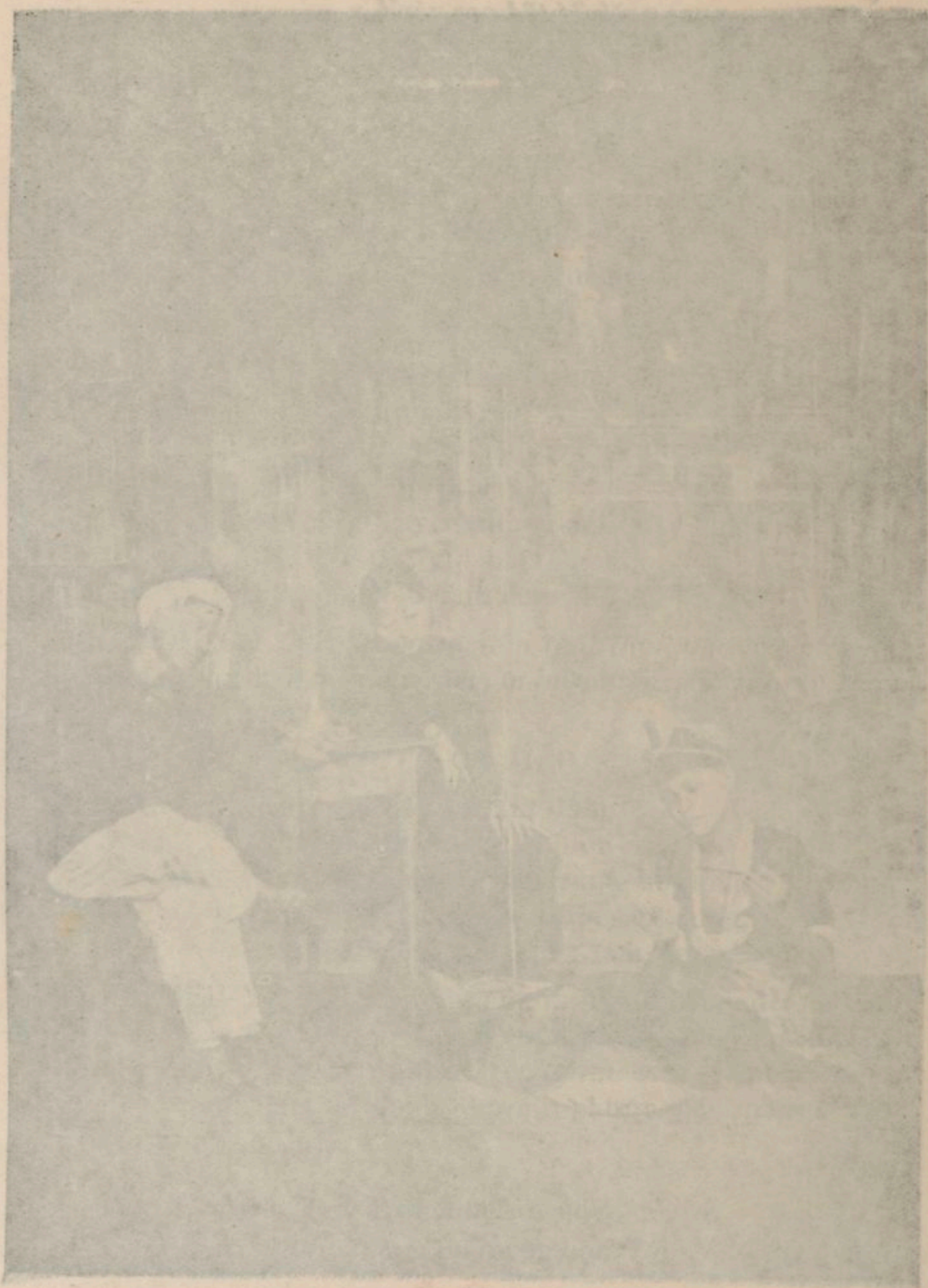
HẠ MÀN

Hàn-Tin ăn nhờ cơm của Phiếu-mẫu,
đứa tiểu-nhơn thấy vậy thì đem lòng khi bạc.

Cliché Ng.-c.-Hoa

Chinh Ng-van

HAN-TIÊN ĐỒ NHỎ CỦA PHỒN-MẪU.
 ĐỒ TIÊN-NHƠN THẤY VẬY THÌ ĐEM LÔNG KHI BẠC.

MÀN THỨ NHỊ

« Hàn-Tín nhịn, lòn trôn giữa chợ »

(Dọn màn ; Cảnh chợ Hoài-âm)

THẦY-BÓI NÓI: Không cặp mắt sống đà như chết, nhờ ba đồng rui lại ra may: gieo quẻ ra bạc nọ vào tay, nói bọ nửa tiền kia vô miệng. Người giữa chợ không thèm mang kiến, đặt trên bàn chẳng kể mất tiền; hay nói dùa thời dặng tiếng linh-thiên, cứ khen dôi mới có tiền thưởng-phách. *Tôi làm nghề không vốn, nhờ nói bọ-đỡ, họ mới đem của cho mà ăn.*

THẰNG-QUÈ NÓI: *Như thầy tôi là: Một mu-rùa không vốn, ba đồng-hoản có lời. Nghe dùa dui nói hoảng rụng-rời, nọ người sáng sợ rung lập-cập! Nhứt là mấy cô ưa đi nạp lằm! Thưa thầy: có Sáu, có Bảy có dẫn tôi, làm sao bữa nay 2 cô cũng lại sớm mà bói quẻ thứ nhứt đó thầy!*

THẦY-BÓI NÓI: *Què ơi! Mà thầy có dẫn con đi dọ gia-đạo 2 cô hôm qua, phụ nhĩ cho thầy nghe, được tiền thưởng thầy trò mình ăn mì với bánh-hỏi chơi đó con!*

(Thằng-Què kê miệng vào tai thầy-bói nói nhỏ v. v.)

THẦY-BÓI (gật đầu cười) NÓI: Miễn trúng đều quá khừ, thời tin việc vị lai; Mấy nhiệm mầu đã lọt vào tai, lời linh-hiền sẽ bày ra miệng.

CA BÀI-TẠ

« Diệc này là việc kim-thì,
« Việc rồi thì miệng đoán đi,
« Trúng không trật, tiếng hay dị-kỳ!

THẰNG-QUÈ: « Nhờ có cu mồi, ma sống,
« Thầy mới đoán trúng tại đây!

THẦY-BÓI: (tay khoát khoát) « Đừng nói lớn tiếng họ hay.

THẰNG-QUÈ: « Nếu không vậy chắc đi ăn mày!

THẦY-BÓI (giận) NÓI: *Què, sao mày dám nói thầy đi ăn mày hả? Hồn nà!*

THẮNG-QUÈ NÓI: Nếu không biết điều này, thời phải làm nghề đó, chớ sao! Tôi nói thiệt chớ không phải hờn đâu?

THẦY-BÓI NÓI: *Thằng chết-bầm, kiếm chuyện kiêu-ngạo mãi! Đặt bàn ra kéo trưa quá!*

THẮNG-QUÈ NÓI: *Thưa thầy, thầy không thấy mặt trời sao biết trưa mà nói thần-thông dữ vậy?*

THẦY-BÓI NÓI: *Thằng ngu quá! Vậy chớ nắng gần bề đâu không biết hay sao? (kiếm chỗ ngồi)*

THIẾU-NIÊN (mang gương ra) NÓI: *Như ta, chợ Hoài-âm biết mặt, người Sỡ-quốc kinh oai; không sợ tù du-đảng không hai, dám liều mạng côn-quang có một. Nghiệp văn tuy dốt, nghề võ thiệt hay, theo bạc-bài cầu xé liền tay, bao dàng-điểm no say dỗi bừa.*

LY-BẮC

« Á ni một, một tay.

« Á ni một, một tay,

« Một tay dấm chúng,

« Ý y cũng nhào.

« Thiếu-niên ngan-dọc,

« Đời nào vị ai, bóp tai không nhịn,

« Thường vào trại linh,

« Có danh hung-dồ.

« Hai cô, muốn xô cô nào,

« Hùng, hùng-hào.

« Hùn-hào chém dâm.

« Hai em, đi vô đi vô.

« Muốn, xô cô nào,

« Hùng, hùng-hào,

« Hùng-hào chém dâm.

NÓI: *Bợn bạc thiệt tri-âm, lâu xanh là tâm-phúc. Minh hồi hôm thua rảo túi, giền rượu gần chết! Con Sáu con Bảy sao chưa tới mà đứng lễ bảo-kê cho ta nhậu cà!*

(Con Sáu, con Bảy ra)

CON SÁU NÓI: *Chào anh Tư, anh lại đây hồi nào?*

THIẾU-NIÊN NÓI: *Chờ bây nãy giờ! Cha chả! Hồi hôm*

sòng bài trên xóm kia ngon quá, có mấy cậu công-tử, ăn không đặng, tức gần chết !

CON BẢY NÓI : Ăn không đặng thời thôi, chuyện gì mà la tức ?

THIẾU-NIÊN NÓI : Bị thua ráo túi, không tiền mà nhậu, mới tức chớ !

CON BẢY NÓI : Anh Tư ôi ! 2 chị em tôi hồi hôm rui quá !

THIẾU-NIÊN NÓI : Rui làm sao ?

CON BẢY NÓI : Chị Sáu hồi hôm không có mỗi nằm nhà ! Còn tôi bị đánh lộn !

THIẾU-NIÊN NÓI : Đánh lộn làm sao ?

CON BẢY NÓI : Hồi canh hai họ kêu tôi lại khách sạn, gặp công-tư bánh-bao, ăn mặc đúng lắm !

THIẾU-NIÊN NÓI : Như vậy thời no.

CON BẢY NÓI : Vậy má đỏi mới tức chớ !

THIẾU-NIÊN NÓI : Sao vậy ?

CON BẢY NÓI : Trò chuyện với cậu tới canh năm, công-tư vùng rên la « ôi đau bụng chết đi trời ôi ! » một phút nói lạnh lắm, bảo tôi đưa áo bạn đi tiêu. Tôi đợi tới sáng tiêu mất ! Chớ tới trưa-trật, tôi giận cầm cái áo lót mồ-hôi của cậu ra, bị họ giựt lại trừ tiền phòng ngủ ! Coi có đỏi không ?

CON SÁU NÓI : Xin anh Tư đừng giận; em có buộc mỗi khác rồi.

THIẾU-NIÊN NÓI : Mỗi nào nửa đó ?

CON SÁU NÓI : Em dụ được chú Hồn bán hàn-xén tiệm lớn đằng kia, có hứa bữa nay sẽ cho em tiền. Anh Tư chịn phiền ăn mặt giây lát mà đợi.

THIẾU-NIÊN NÓI : Em rán kiếm cho khá, cho anh nhậu rồi tối đại chiến tả dầu mà gỡ. Mát-Bắc-hải thời gò Tây-Thục thua Nam-kỳ phải gỡ Đông-ngô. Vậy thời : hai nàng n.ừa đường lộ rán o, một anh ăn nhà lũng mà đợi.

CA NGŨ-DIÊM-MAI

« Kiểu nàng đón khách gò su,

« Kíp vô tiệm, cầu nhau trị ghiền.

CON BẢY :

« Dòm ra, thấy cũng phân miêng.

CON SÁU : « Khách đem nạp, thiếu chi bạc tiền.

THIẾU-NÊN NÓI: Anh vào trong kiếm rượu đở ghiền, em ở đó thâu tiền gỡ vốn. (vô)

CON SÁU NÓI: Có khi chú Hồn bị gấu ăn rồi hay sao kia!

Á-HỒN (ra) NÓI: Hà! Hồi hôm ngộ hứa đỏi chị Xáu, bữa nay ti lại chộ lói chiện lây!

SÁU, BẢY NÓI: Chào chú Hồn, chị em tôi CHÔNG nầy giờ!

CON SÁU NÓI: Hồi hôm tôi chông chú hoài nên ngũ không đặng.

NGÂM: « Mơ-màng liền thấy chiêm-bao,
« Tôi nằm mở mắt, chú vào bắt tay!

Á-HỒN NÓI: Ò phải mà, khôn ai thương ngộ lây, cho bằng cô Xáu!

CON BẢY NÓI: Anh Sáu mới gá nghĩa với chị Sáu tôi, lại bói thữ coi hai người có ở đời đặng không?

Á-HỒN NÓI: Tót lắm! dậy thời hai lúra lại bói thữ coi! (bước lại) On thày à! Lâu on thày coi hai lúra toi, có ở lòi khon?

THẦY BÓI NÓI: Què a! Đốt nhang cho tào-kê với thím vái đây con!

THẰNG QUÈ NÓI: Dạ! Thừa thầy tôi đốt nhang rồi, có Sáu với chú vái đi!

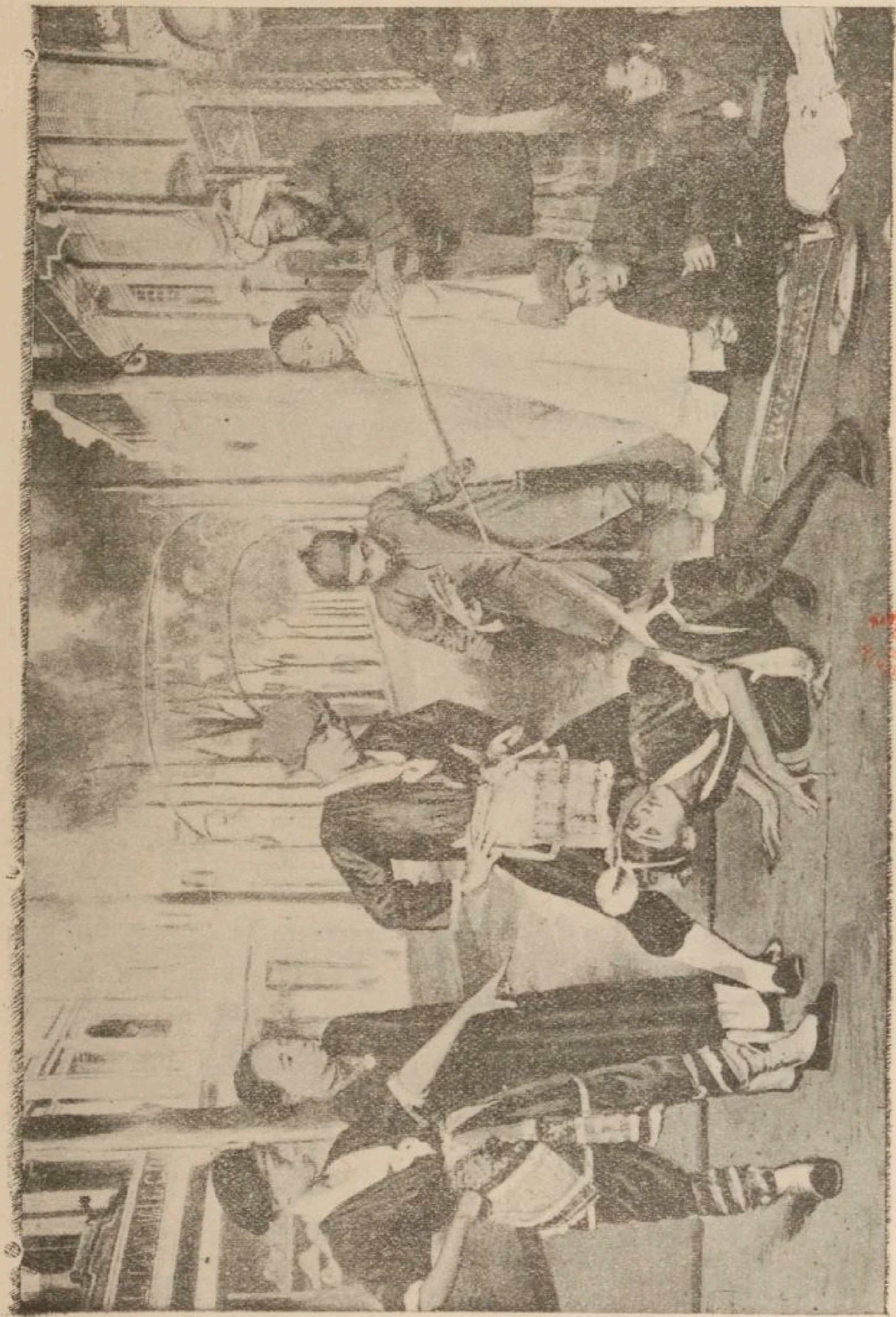
CON SÁU NÓI: On ai ông tở thầy bói, tôi là Thị-Sáu coi ở đời với chú Hồn, ông Tư bà Nguyệt có xe tơ kết tóc lâu dài, sanh đẻ chín mươi đũa con không?

Á-HỒN NÓI: Hà, lẽ điều quá! Lói ba lúra cũng tữ mà!

THẦY BÓI NÓI: Què, sửa cái mu lại cho ngay con! Thôi, tào-kê với thím làm thỉnh.

(Cầm 3 đồng tiền hoản đưa trên ngọn đèn nhang vái)

« Tiên-thiên ấy trước cầu Thái-Hạo, hậu-thiên nầy sau thĩnh Văn-vương; kể Tử-Nha Khương-Thượng chứng miêng, sau Quỷ-Cốc tiên-sanh chiến giám. Chú Hồn nọ bằng ba thẳng điếm, thị Sáu nầy hơn bảy lớp đa! võ thơm vầy cùi bấp một nhà, mướp đặng đời mặt cửa hai thúng. Đồi bên

Cliché Ng.-c.-Hòa

Thiếu-niên thấy Hàn-Tin mang gươm thì ghét, nên đón tại chợ Hoài-âm bảo Hàn-Tin phải giết nó,
còn không dám giết thì lòn trốn nó mà đi.

Hàn-Tin nghĩ thời suy, nên nhịn dứa tiêu nhọn, đánh lòn trốn chịu nhục.

đã đựng, hai lẻ có lâu, gieo sáu lần ứng đủ sáu hào, thành một quẻ đoán ngay một tiếng. » (Gieo rồi, đánh tay lôi-thôi, gặt đầu lia)

NÓI: *Cha chã! Quẻ tốt nhất hạng, đặt thêm bàn tổ một đồng bạc Quẻ Qui-muội hào tài đã biến, nhất thần cũng hào tài nữa! Chắc chú này 3 vợ! Tiếng Qui-hồn chữ thế lại xung. Chắc ba bà giúp một tung-bùng, thương vài tấm sanh đôi xúng đáng!*

Á-HỒN NÓI: *Ô! Hai a! Ngộ thương lắm tồng tó!*

CA BÌNH-BÁN-VẤN

THẦY BÓI:

« Đáng khen, tào-kê sừng hung,
« Có ba-bà, bu theo quá đông!
« Lòng ông nhờn, tánh ông thêm rộng,
« Nên trời định cho phần cô Sáu o.
« Thiếp ứng thêm, nàng kia tiếp võ.
« Sừng gấm-gan, chàng-ràng ba vợ.
« Thân tuy mệt, chưa tường duyên cơ,
« Không có sợ, mình tào-kê sung
« Nay không vong, chắc ông cho tiền,
« Nhiều đồ ăn, uống say liên-miên.
« Sừng quá tiên, trời cho kết duyên,
« Hào thê phát, thương yêu bá niên.
« Tài lợi riêng, cứ vô bạc ngàn.
« Thương thầy thêm, đoán ngay cho tàng.
« Đôi lứa này, coi ra tốt dữ,
« Ông đánh lột da, phần ta sống dai.

Á-HỒN:

« Ngày xau, y như lời tây,
« Giấy-xăng này, phần thầy tặng xây.

CON-SÁU:

« Mừng nhờn-duyên, đây đó tốt thay,
« Cứ cái quẻ, đoán rõ nên may.

CON-BẢY:

« Bàn linh thay, số anh ba vợ,
« Tôi dành nhào vô, giàu sang ấm no.

Á-HỒN NÓI: *Thương thầy dỗi (rời) ba lứa (đứa) lại ngồi, ăn nem lả (dã) mấy lồng (đồng) bao tử (trả) (dắc lại bàn ngồi)*

THẮNG-QUÈ NÓI: *Chú Hồn làm lộng quá, mà không cho mình đồng nào hết, đề lên đi mét, thím Gấu lại làm đám giặc, đánh ghen coi chơi! (chạy đi)*

CON-SÁU NÓI: *Minh ôi! Quê kia linh hiền, duyên dang lâu dài; từ nầy ai chớ bỏ ai, sắp tới nghĩa dưng phụ nghĩa.*

NGÂM: « *Tình thương Ngô, Việt cũng đồng,
« Da vàng đành dựa, má hồng quyết trao.*

Á-HỎN NÓI: *Phải cần dươn xui mển má đào, dầu riu búa ưng liều mạng bạc. Ngô thề có on tời làm chứng ló!*

CON-BẢY NÓI: *Như vậy thời chị Sáu tôi có phước lắm! Anh cho chỉ chút đỉnh sắm quần áo, và làm cơm ăn mà hầu hạ anh.*

Á-HỎN NÓI: *Ồ, khôn hải gì, lây, cho con Xáu một tấm tồng ló!*

CON-BẢY NÓI: *Còn tôi bao nhiêu?*

Á-HỎN NÓI: *Con Bảy lấy tờ dài chục tồng lây xài chôi!*

CON-SÁU NÓI: *Minh ôi! Minh lấy luôn con Bảy cho trọn pho đi mình!*

Á-HỎN NÓI: *Há! Minh khôn ghen thời tốt lắm! Xáu Bảy ôi! Đoán ba vợ quê kia linh hiền, khen hai nàng lòng nọ tốt thay, một anh nằm giữa vui-vầy, hai bậu dựa bìa ấm-áp.*

CA HÀNH-VÂN

« *Thiệt đáng khen on thầy,
« Bàn luận trúng in như vầy.
« Lối ngộ ba bà thiệt hai.*

CON-SÁU: « *Thương anh lòng cứng tôi lắm,
« Nên xui lấy con Bảy đây.
« Không có ghen em hòa cùng chị.*

CON-BẢY: « *Theo gương triều Minh không khác,
« Kim-Trọng kia lấy toàn chị em,
« Nàng Kiều cùng Túy-Vân nào hềm.*

Á-HỎN: « *Đồng tình từng làm xô lậu,
« Gấu hai dôi hăm-hừ lột da.
« Nàng kia thói ghen khôn hòa.*

CON-SÁU: « *Anh bằng lòng chịu bao,
« Tiền bạc kia lại trao,
« Phó xa làm sao hay biết?*

CON-BẢY: « *Tối rồi, anh lên ra đây,*

Á-HỎN : « Kíp trở chắc chỉ không hai,
« Sợ làm chi mà lo-lắng thay !
« Ồ làm dầy, chắc khon hài chi,
« Biết thương tiền lương lâu tiếc,
« Mấy tấm, cho chị với em. (Đắc lại bần ngồi)

THỊ-GẤU (ra) NÓI : *Này, này ! Hai con điếm-lậu kia !
Quئن bươm ong đã giựt chổng ta : còn thằng khốn đây, mê
trăng gió dám qua mặt thiệp. Lo công việc ta làm chẳng
kịp, giả bán buôn nó sượng không ngấu ! Làm cho bay
văng cột đứt chẳng, đề khi thiệp diếc tai lờ mắt !*

KIM-TIÊN

Á-HỎN : « Quen thói dè, thiệt là bợm què,
« Quân điếm kia, ăn bạc ê-hề.
« Nghỉ tiếc của, thiệp bòn lâu nay,
« Nó xài sượng tay ! (đánh Hôn)
« Tôi khuyên mình, không nên hẹp, xin khoan rầy
« Bối Xấu Bầy mới vào chơi đây,
« Nói cho tiền ức thay !

CON SÁU : « Dè, chú kiêng oai vợ,
« E đòn lột da, đừng theo ngó ta !
CON BẢY « Nghe tào-kê, nhiều tiếng khóc la.
« Thôi mình đi, tìm đến chốn xa,
« Thế va đưng sứt,
« E ngồi mang nhục. (vô)

Á-HỎN « Đây tình-nhân ôi mới gây công việc,
« Sao đành đi thiệt !

THỊ-GẤU NÓI : *Đi thiệt đi giả gì nà ! Ta mua tảo bán tần
chất-lót đề dành cho mầy đem về Tàu, không dè mầy ăn cắp
đem đi nuôi dĩ, ưởng công tao biết bao nhiêu !*

Á HỎN NÓI : *On thày nè ! Hời này on lói con Xấu ở lời
dối toi. à ! Khon tặng một giờ lông hồ, lả lờ đời ống ngoài
dời, on thày khon ?*

THẦY BÓI NÓI : *Tại vợ chú phá đám. bằng thím không
làm dữ, sao lại chẳng ở đời ?*

THỊ-GẤU NÓI : *Đừng nhiều chuyện, về nhà rồi sủ hay !
(kéo đầu chệt vô)*

THIẾU-NIÊN (ra) NÓI : *Cha chã! Bị đánh lộn Hồn kia quá đại, gạt kiếm ăn Sáu nọ thiệt khôn. Thấy Gấu ra cả lũ hết hồn, kéo Hồn lại một chàng cực xác. Bớ Sáu Bảy trở lại cho anh Tư bảo đây!*

CON-SÁU (ra) NÓI : *Sao hồi nầy anh không ra tiếp cứu? Thiếu chút nữa Gấu ăn thịt chị em tôi!*

THIẾU-NIÊN (trợn mắt) NÓI : *Ta hờm, trông nó xáp lại, thì nhảy ra đánh liền, thấy nó giang-lơ nên đứng ngó, sao bây nói bạc ơn?*

CON-BẢY NÓI : *Chú Hồn cho chị Sáu một trăm, còn tôi hai chục. Tôi xin kiến anh 10 đồng đây. (nói và đưa)*

CON SÁU NÓI : *Thôi, anh Tư lấy 5 chục của tôi đây mà gỡ!*

(Lốp này có 2 đứa đui đờn nói thơ, và chà-và góp chợ v. v.)

HÀN-TÍN (có mang gươm ra) NÓI : *Lò tạo hoá, thữ tuổi vàng trắng-thét : đứng anh hùng, mang mạng bạc ngàn-ngờ! Lẽ nào theo bút toán dật-giờ, cho nên đợi tang bồng lừng-lầy!*

NGÂM : « Thời bur ần tích lạc lải,
« Không người tiến-cử, uồng tài kinh-luân.

THIẾU-NIÊN NÓI : *Sáu Bảy ơi! Hàn-Tin mang gươm mà nhát-hích, để ta gheo nó chơi! Nầy Hàn-Tin! Tài chi người mua búa của Ban, mạnh chi gả mang gươm ngoài chợ! Hàn-Tin, ta hỏi : Ăn cơm thép, chẳng hồ mình chịu đỡ; uốn lưỡi gươm, không sợ chúng cười ngáy. Tài đi câu, ai tiến-cử làm chi : trí nhện dơi, ta khinh khi nhiec đó. Muốn thi quờn thi võ, thời đấu kiếm đấu tài. Đừng mang gươm làm phách nói rầy tai, khá thử sức bay hồn coi biết mặt.*

CA MẦU-TẦM-TỬ

« Bớ Tin ôi, ta thiệt thiếu-niên.
« Thấy trắng-sỉ, dám khinh không chào!
« Mang kiếm đi, khua mỏ làm phách,
« Đồ dơi khi ta làm sao?
« Không trí mưu cao,
« Tới Phiếu-mầu, cứ vào ăn xin.

« Đấu sức chơi, ai tài cho mình.

HÀN-TÍN : « Thiếu phiêu-mẫu, lốn của chi anh ?

« Làm quen, lòng không muốn tranh.

THIẾU-NIÊN NÓI : *Hàn-Tin ta là thượng-lưu hảo-hơn, lẽ nào làm quen với người là một tên thiếu-trí, câu cá còn đói, phải ăn chực của bà quán Phiêu-mẫu hay sao ? Đáng lẽ thì người phải tự-vận cho rồi, sống làm chi xấu hổ lắm nà ! Làm dân trắng nuôi mình không đủ, theo bà già ăn chực cho no. Không ở thuê biếng-nhác quá to, cứ câu cá lêu-bêu tới lớn !*

CA LONG-HỔ-HỘI

« Ngoài chợ này, danh về ta,

« Mang kiếm qua, ghét phải đón.

« Bằng muốn đi, chém đầu ta chịu.

« Như nhện lòn-trôn, cúi đầu chun.

« Hai việc đà phân, người phải dùng ;

« Quyết chẳng cho ra, ngoài chợ đông.

HÀN-TÍN : « Lòn rồi ta dong, cao-miạh biết lòng.

NỘI CHỢ VỒ TAY CƯỜI NÓI : Thiếu-niên ngang liêu-mạng như không, Hàn-Tin nhát lòn-trôn ít có ! *Hả hả !!!*

THIẾU-NIÊN (cười) NÓI : *Hàn-Tin là con thỏ mà ! Mang gương ấy làm như tượng hồ, lòn trôn này coi thể bộ cheo ; không màng ngoài chợ cười-reo, có chí dưới thành câu-kéo. Cho biết sức nhiều người mới hiểu, thấy màng gương nội chợ còn lắm. Hào-kiệt tư nổi tiếng Hoài-âm, anh-hùng giả bìa danh Sở-quốc. Tuy nai Tần đã thoát, giá khi Sở khó săn. Gan như ta chưa dám nói rằng, nhát thể nó cũng ra lý-quốc.*

CA KHỐC-HOÀNG-THIÊN

« Thiếu niên ra đón,

« Nó chun qua hán.

« Biết lực còn non,

« Nhắm thua mới lòn,

« Dưới trôn nó chun ngang qua,

« Mặt nào chường ra !

CON-SÁU : « Chúng ta đáng chê va hư,

« Hàn-Tin đà kính anh Tư,

« Lấy oai đem trừ.

CON-BẦY : « Có tài thêm oai,
« Chúng ta lui hài
« Đánh bài ăn may ! (ba đũa vô hết,)

HÀN-TÍN (trở ra) NÓI : *Như tôi với thằng nhỏ chết yểu đó, vốn không cừ oán, sao lại ăn thua ! Phải không dẫn giận quá chém đũa, thời có tội xử ngay giết đại. Xe thì chốt thế cười đời đại, quan nhện tù người nở gọi diên. Chờ dặng thời trả oán Thiếu-Niên, trông gặp vận đèn ơn Phiếu-mẫu. Thất thế anh-hùng chịu xấu, dẫn lòng hào-kiệt chờ thời ! lòn tròn ngu tuy thẹn với đời, bèn chi cả sể biên vào sử.*

NGÂM : « Lẻ nào ở mươn cầu no,
« Ngày câu ôn cổ, đêm dò dụng binh.

CA TỨ-ĐẠI-OÁN, (lớp xang dài)

« Thái-Công, xưa muốn tá Châu.
« Đến tuổi già, hỏi còn ngồi câu.
« Đứng tài hiền, rần chờ thời lâu.
« Huống là mình, trách đời lắm sao ?
« Nhện thua lòn tròn cho rảnh,
« Đợi thời nên sể liệu dùng.
« Á nay tức-tối vô cùng,
« Thù đũa hài-dồng,
« Dám khi mình hành-hung.
« Cừu riêng đèn cho xong,
« Quyết chí công ngày đêm rần tập.
« Thời tới cầm quyền,
« Mau mau lo trả ơn riêng,
« Báo cừu này lòng yên.

NÓI : Xưa Thĩ-hoàng đốt sách chôn tài, sau Hồ-Lợi giết anh yêu nịnh, là *Thừa-tướng Triệu-Cao lộng quyền lắm. Nay tam thế kỉ-cang chưa định, nên chư-hầu hùng-cứ chẳng tưng. Nghe Hạng-Lương, Sở-quốc tụ anh-hùng ! lập Nghĩa-đế. Bành-thành trừ hung-bạo. Chờ tiến-cử ở đây mang xấu, đến tùy-tùng nương đó nổi danh. Thà ăn lương lính mà thanh, rần đợi vận nên cũng qui.*

CA HÀNH-VÂN

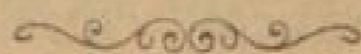
- « Hạng muốn tranh ngôi Tần,
« Tim lại kiếm lương cho gần,
« Biết dụng ta đành lập thân.
« Như không chờ tin chơn-chúa,
« Sau đến giúp vua nổi danh,
« Chuông tiếng thanh do chày người động.
« Như ta là tôi lươn-dống,
« Qua vận nên, tước quờn dặng lên,
« Trừ cường Tần nức danh hiền-thần.
« Tài mình làm đầu công trận,
« Chánh vai tuồng đánh phần bực vương,
« Hầu công chức kia phong thường,
« Anh-hùng đã rặng danh,
« Quờn trọng ai dặng tranh.
« Thiếu-Niên mình đem ra giết.
« Đáp đền ơn trước phân miên,
« Số thưởng Phiếu-mẫu dư thiên,
« Bạc ngàn đem đền xong mới yên
« Rày bản hàn, mới sang đầu quân,
« Có ai lòng thương đem tiến,
« Đến coi, công chuyện có mau.

HẠ MÀN

In tại nhà in XUA-NAY, Nguyễn-háo-Vĩnh
62-64 Boulevard Bonard — Saigon

MÀN THỨ BA

« Nghe tiếng tiêu quân trốn, Hạng-Vô biệt Ngu-Cơ »

(Dọn màn : cảnh rừng dựa núi Cửu-lý-sơn)

HÀN-TÍN (mặc sắc phục Nguơn-soái ra) NÓI: Xưa vận mặt dưới thành câu cá, nay thời nên trong trường cầm binh. Ấn Hớn-vương, rày phong soái đả vinh ; ơn Phiếu-mẫu, trước nuôi cơm còn nhớ. Nhịn thẳng nhỏ, xưa lòn-tròn giữa chợ, nung trí dày, nay trở mặt trên đời. Sau tôi phò Hạng-Vô làm chức chấp-kích 3 năm. Hạng-Vô không nghe lời Phạm-Tăng mà trọng dụng tôi. Phạm-Tăng thấy vậy lại tâu cùng Hạng-Vô, nếu không trọng dụng thì phải giết tôi đi, kéo đẽ sau phò người khác khó lòng. Tôi sợ trốn qua đầu Hớn, nhờ Tiêu-Hà tiến-cử hết lòng, lại có thơ của Trương-Lương, Hớn-vương mới phong Nguơn-soái. Nay đánh Hạng-Vô, dùng mưu sai Tả-Xa trá hàng, dụ vào núi Cửu-lý mới vây đặng đây. Vây vợ chồng Hạng-Vô một nơi, gầy cơ-nghiệp Hớn-vương muôn thuở.

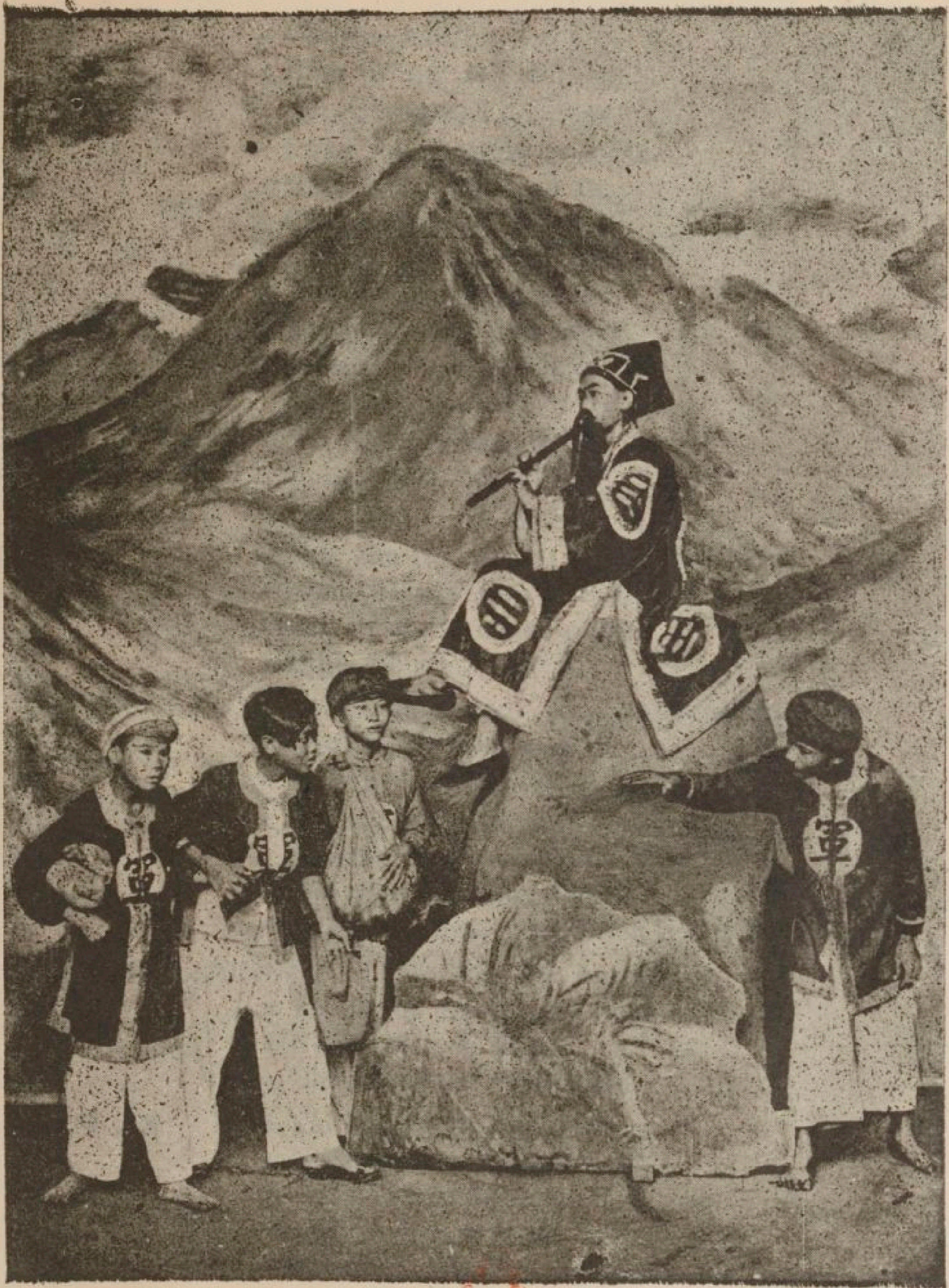
TRƯƠNG-LƯƠNG (ra) NÓI: Chẳng hay Nguơn-soái sai Phàn-Khoái với tôi có việc chi ?

HÀN-TÍN (nắm tay) NÓI: Lý-tả-Xa nói: Hạng-Vô đầu tuyệt lương, có tám ngàn tướng tâm-phúc hiệp lực giải vây, qua Giang-đông chiêu binh đánh nữa, nên tôi mời tiên-sanh coi có kế chi cho binh tướng Hạng-Vô yếu lẫn chẳng ?

TRƯƠNG-LƯƠNG NÓI: Việc ấy dễ như chơi, nội đêm nay nó đi tản hết. Tiên-tiên đại thời tiêu buồn lắm, binh tướng nghe nhớ xừ trốn êm. Tập người ca, ca rập nửa đêm ; ra công thời, thời chơi vài bản. Lương đả tuyệt quân rầu đi tản, lính không còn tướng hoảng trốn theo. Tôi mở hơi trợ đó phò Lưu, ngày rán sức trận này diệt Hạng.

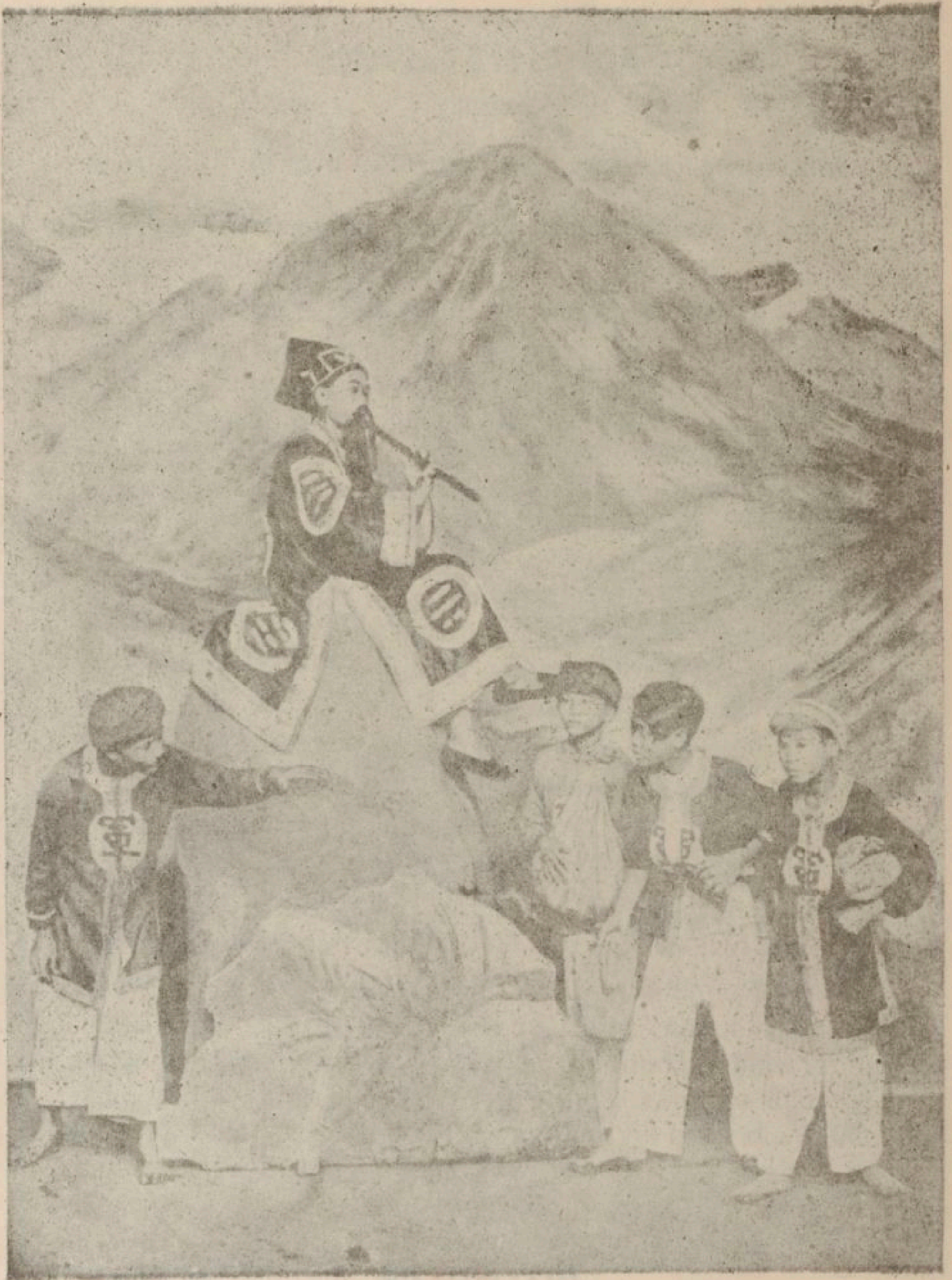
CA TÂY-THI

- « Hồi chơi ấp Bi gặp tiên,
- « Dạy thời tiêu.
- « Nay muốn binh tản lạc,
- « Thời đặt bài ca-xang,

Trương-Lương thời tiêu, binh Sở buồn rầu trốn hết.

Cliché Ng.-c.-Hòa

Cliché Ng.-c.-Hou

Truong-Luong thời tiền, binh số buồn sầu trọn hết.

« Một thời yên »

« Một thời yên »

« Một thời yên »

- HÀN-TÍN : « Vời tiêu hòa rập ăn,
« Binh tướng trốn đi khan !
« Hạng-Tịch tợ hùm ngậy,
« Phần thêm Chung-ly-Muội,
« Huồn-Sở với Châu-Lan,
« Cùng tướng tám thiên
« Lương hết ào ra liền.
« Nhờ hai vạn hùm binh.
« Thấy rán thối tiêu linh,
« Làm binh tướng kia đi xạ,
« Bắt Hạng-Vô như chơi.
- TRƯƠNG-LƯƠNG : « Nhờ tiêu truyền lời,
« Tướng binh buôn khơi !
- HÀN-TÍN : « Lời rao cho binh Hạng hay,
« Nếu dầu ta, sẽ phát lương chơi bạc.
« Binh vào qui hàng có thưởng.
« Bày ra đánh me cho dạn,
« Binh mè cờ-bạc theo.
- TRƯƠNG-LƯƠNG : « Vài bài ca mới, truyền thảy ca chung.
« Còn ta thối tiêu vang,
« Tướng nhớ quê lui lại.
- HÀN-TÍN : « Truyền lệnh đừng ngăn binh,
« Nó trốn ra nào sợ chiến chinh,
« Cho đến đầu đêm thanh,
« Thiệt chịu hàng mượn tiền lương.
- TRƯƠNG-LƯƠNG : « Lời ca tiếng tiêu ăn rập,
« Buồn với thãm canh thâu.
« Nhảm lúc gió thu,
« Đau dớn lòng thêm sầu !
- HÀN-TÍN : « Tài ông Hạng nào đương,
« Nhiều tướng đã kinh mang !
« Ngày kia đánh năm mươi trận,
« Người Hớn thấy lui binh,
« Vì đông người đồng tình,
« Tướng tám thiên dốc binh.
- TRƯƠNG-LƯƠNG : « Tiếng tiêu nghe qua buồn hieu,
« Nhờ chúng ca nhiều,
« Binh lòng xiu trốn mãi.

« Hồn kinh tướng kia đi bậy,
« Còn rân ở chi đây,
« Vì khó phá vây,
« Chạy cầu may!

PHÀN-KHOÁI (ra xá) NÓI : *Kính mừng Ngươn-soái với Quân-sư ! Việc chi chưa rõ, lời phải ghi ; dặn một giây phải trở lại đây, y nửa khắc nên hầu tại đây !*

HÀN-TÍN NÓI : Đả bày kế nọ, nên dặn mưu này : trên đầu non đánh trống vang-dầy, dưới triềng núi gióng chiêng inh-ỏi !

PHÀN-KHOÁI-NÓI : *Dạ bẩm Nguyên-soái tôi xin vâng.*

(3 người vô hết, kéo tableau lên, ba tên quân
Sở đương canh dưới chơn núi)

QUÂN A NÓI : Bị vây dả lâu ngày, nhịn đói đã hết kiếp.

QUÂN B NÓI : Đêm canh khùng-khiếp, ngày nhứt ngắt-ngờ. Tội oan-báo bao giờ, hành nhân-tiền thế ấy ?

QUÂN C NÓI : Mi đừng nói bậy, ông sẽ bảm to Ta nhớ vợ buồn-so, mình dẫn lòng găng-vó !

QUÂN A NÓI : Oai ông Hạng, chém người như phát cỏ ; đức vua Lưu, dụ chúng thế ru em. Nhơn từng thua trăm trận còn êm, bạo mới thất một lần hết kể !

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

« Nhà Tần kia đã gây thất đức,
« Khiến nổi Hồn Sở tranh hành.
« Lời giao tới mau thâu Tần,
« Rày vua Hồn giành phần.
« Bá-vương tới sau tranh quờn.
« Sanh oán hờn này đây

QUÂN B :

« Lần này trời xui tiêu ráo,
« Hay giết người quả-báo là đây
« Trời hay giúp nhơn tru bạo,
« E chiến này, trã ráo toàn quân.

QUÂN C :

« Lòng đau lòng nhớ song-thân nhà
« Đánh thầy bỏ rình già,
« Nhớ thương người nhà ngóng trông,

- QUÂN A: » Ưng hết đời, bỏ hiếu vì trung !
« Mồ côi hiếu kia đã rồi,
« Thác oan dứt nòi, vợ con chúng nuôi !
- QUÂN B: « Liều mạng trốn xuôi cho rồi,
« May sống đặng nuôi bầy vợ con.
- QUÂN C: « Vì câu hiếu trung gây mòn,
« Tấm thân sá gì mẹ cha nhớ con !

(tiếng tiêu trên núi vân-vân)

QUÂN A NÓI: *Nin nghe bên kia nó thổi ống-tiêu. Tiếng tiêu đưa hơi thổi véo-von, giọng ăn rập câu ca lãnh-lót !*

TRƯƠNG-LƯƠNG (thổi-tiêu và quân Hớn ca) TƯƠNG-TU

- « Tướng binh Sở khá nghe rành,
« Truyền lời này,
« Tàn-bạo với nhơn,
« Mau bỏ Hạng đầu Lưu.
.....
« Ban cho tiền với đồ ăn,
« Thêm bạc bài vui chằng ?
« Nếu không hàng,
« Sau muợn ăn-năn.
« E liều thân, cách mẹ cùng cha !
« Thảm trăm đường,
« Vợ yếu lại con thơ !
« Xưa nay lách dữ theo lành,
« Là thường tình.
« Chim biết tìm cây.
« Người phải chọn chúa nhơn.
.....
« Hớn-vương rộng như biển trời,
« Không giết oan một người,
« Tánh nhơn-từ,
« Trăm họ đều theo.
« Có đâu như Hạng,
« Ngang ngược hành-hung,
« Tin chằng tròn,
« Thêm chém giết kẻ ngay,
« Rao tướng binh sớm liệu đầu di,
« Lưu chằng quên tiếng bện này đâu,
Chớ nên nghi.

« Xong rồi bản Tương-tư,
« Chinh-phụ còn,
« Một bản thêm sau.

QUÂN A NÓI: *Này, anh em ơi! Còn ca nữa, hãy lắng thính, để mà: Nghe ca bài chinh-phụ thổ than, xét thăm mật hành binh khỏ sở! Ông này đại-tài mà hung bạo lắm, lại thất ước nữa! Tôn Nghĩa-đế làm chứng cho ai vô lấy Tần trước thời làm vương. Lưu Bái-công vô trước, Tần Tử-Anh hàng đầu! Ông vô sau lại tranh quyền xưng Sở Bá-vương mà phong cho Bái-công làm Hôn-vương và phong chư-hầu, là một tội thất tín.*

QUÂN B NÓI: *Còn giết Tần Tử-Anh và đào mã Tần-thĩ-hoàng là bất-nhơn! Thi Nghĩa-đế là bất-trung! Không nghe Phạm-Tăng bỏ Hàn-Tin là bất-trí! Ý mạnh không nghe Châu-Lan với Ngu-Cơ can vì sự gậy cờ, mà qua đánh Cửu-lý-sơn đây mới bị vây tuyệt lương, hại bọn mình chết đói!*

QUÂN C NÓI: *Minh đói hai ngày rày, mà truyền mai giải vây qua Giang-đông, giữ tay sao nổi phá trùng-vây!*

QUÂN A NÓI: *Thôi, nín đi mày, đừng nói hành, bị Hạng-Bá, Châu-Lan, Huồn-Sở và Chung-ly-Muội đi tuần nghe dặng thời bị xử tử đa!*

QUÂN B NÓI: *Ông tiêu thời kia, lóng tai nghe ca chơi!*

(Quân Hôn ca rập theo tiếng tiêu quân Sở nghe buồn dăm ngực và thổ ra vãn. vãn....)

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

« Chàng chàng ơi, từ theo chiến dấu,
« Quyết bỏ thiếp ở quê nhà,
« Chàng không nhớ xuân huyên già,
« Phần no đói nào nhờ!
« Sớm khuya ngó mông trông chờ,
« Không màng đến con khờ ngây!
« Mình nằm phòng không thim-thíp!
« Như vá chông, mản kiếp chờ trông,
« Còn nghi mắc vây trong trận,
« E mất dầu, rũi bản cùng dâm!
« Dòng châu dâm, thiếp nghi không làm,

« Đường sanh tử nào tầm !
« Biết khôn trốn về cố-hương.
« Mè chiến-trường chẳng dất vùi xương,
« Cha mẹ vợ con ở nhà,
« Mỗi mắt mà đợi trông thiết tha !
« Lừa dịp đêm khuya canh chầy,
« Lén trốn khỏi vòng binh vây,
« Người nhơn ai bắt buộc gì ;
« Nếu đánh liều sợ e nát thây !

QUÂN A (le lữ) NÓI: Tiếng tiêu khuyên phải trốn canh chầy, bài ca giục mưa chờ mai sáng.

QUÂN B NÓI: *Chư-tướng truyền lệnh canh năm phá trùng vây!* Đánh liều mạng chắc là vong mạng, khuyên tĩnh hồn may dặng còn hồn.

QUÂN C NÓI: Chết một bên trốn trước mới khôn, liều hai lẽ đầu êm cũng sướng.

QUÂN A NGÂM: « Tuyệt lương nhịn đói hai ngày,
« Chờ mai phá trận, thà rày bỏ dinh.

CA HÀNH-VÂN

« Đợi tới mai khôn đời,
« Liều mạng chắc ta xong đời,
« Đói liệt đua tài lại ai !

QUÂN B: « Tiếng tiêu lời ca khuyên trốn,
« Bên Hớn tướng binh chẳng ngăn,
« Lưu có nhơn dung người đào tị.

QUÂN C: « Không tha đầu luôn bên ấy,
« Hớn đợi mai phá nào dặng vây,
« Liều mình này trốn đi hề gì.

QUÂN A: « Đành rồi mà còn nghi ngại,
« Thám cho rành dòm hành thiết chẳng ?
« Bằng tha kéo đi không cần !

QUÂN B: « Tôi đành lần dọ tin,
« Rồi lại đây gọi nhau.
« Nếu cho mình đi luôn hết.

QUÂN C: « Náng chầy e chết ban mai,
« Gióng thữ kíp trở cho hay !
« Mẹ cùng cha vậy vui rất may !

QUÂN A: « Rồi thời về báo tin cùng nhau.

QUÂN B: « Gói tôi còn đây coi lấy,
« Lên thăm mau lại báo tin. (đi)

QUÂN A NÓI: Nếu quả Hôn-vương có lòng nhơn-từ, chúng ta cũng nên thừa dịp này trốn qua đầu người, thì mới có thể còn trông thấy cha mẹ vợ con đang.

QUÂN C NÓI: Thôi, đừng nói nữa, hãy đợi tin coi thế nào, rồi đi luôn, chớ nói vầy ra mà mang họa!

QUÂN B (trở về) NÓI: Này hai anh ôi! gặp mấy tên quân Hôn đương hốt lú. Cha chả, Hôn-vương có nhơn quá, ai muốn đầu thời ban thưởng, ai muốn về thời thả cửa, không nỡ giết binh tướng Sở. Thôi sửa soạn lên về nhà thăm cha mẹ vợ con, rồi sẽ trở qua đầu Hôn, mượn tiền lương trước cờ bạc chơi!

QUÂN A NÓI: Như vậy chắc Sở Bá-vương 31 tuổi, chết yểu trận này. Hạng cường-bạo trời xui chết yểu, Lưu nhơn từ vận khiến ngôi bền. Lo gói đồ, ra khỏi chốn đạn tên, lên về xứ, ở an nhà con vợ.

CA TAM-PHÁP NHẬP-MÔN

« Đói cơm trốn qua đầu đại.
« Cầu dặng no bụng rồi lạy,
QUÂN B: « Làm vậy sau lại viếng thăm,
« Xong rồi qua phò ông Bái.
QUÂN C: « Nóng-nảy viếng cả song-thân.
QUÂN A: « Minh dò lẩn, chớ nói lớn!
QUÂN B: « Đồng vầy đoàn, quyết tới Hôn.
QUÂN C: « Có trốn, trốn đi sương thân (vô hết)

HẠNG-BÁ (ra) NGÂM THÁN:

« Trách cháu nghinh-ngan thói bạo-tàn,
« Thi vua Nghĩa-đế tội muôn ngàn.
« Hàng-Sanh bị nấu, cang không kể,
« Về ở Bành-thành họa mới mang.

NÓI: Tin ca-diêu, về xứ bỏ Tần-quan, bị mưu kế, ra trường vây Cửu-ly. Lương tuyệt binh đều thối chí, ca buồn tướng đã đào sanh. Tôi đi tuần thấy binh tướng trốn hết,

*thậm chí Chung-ly-Muội là tám phúc, còn dần tám ngàn
tử-đệ mà trốn đi. Trốn chín phần khó nổi tranh hành, chắc
một lẽ toan bề tử chiến.*

NGÂM: « Máy linh phạt dữ thưởng lành,
« Trời xui diệt Hạng, vân đánh hưng Lưu.

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

« Nhà Tần kia gồm Châu thất đức,
« Có Nghĩa-đế dã vi bằng,
« Cùng Lưu áp vô thâu Tần,
« Người vô trước là phần.
« Bái-công đến vây vua Tần,
« Y lời, ông Lưu này làm vi vương.
« Mà người chờ vô giao ước,
« Sau giám giành, kẻ trước càn-ngang,
« Đòi dung ẩn kia xung thiết,
« Tử-Anh đầu, nổ giết Tần-Vương.
« Hàm-Dương này, chém chôn muôn ngàn
« Trời âm-ỷ phàn-nàn !
« Giết tôi hiền lành gián can,
« Sau thí đùa Nghĩa-đế càng thương !
« Trời xui đóng đô Bành-thành,
« Mặc mưu tướng hàng, phục binh Lý-san
« Đà tuyết hết lương hai ngày,
« Binh trốn sạch, tan-tành trận đây.
« Trùng vây khó ra từ này,
« Bá-vương hết thời, bọn ta dứt hơi !

NÓI: *Dầu Bá-vương có trách chủ thì chủ chịu. Theo
Sở đây bị đạn tên Lưu, dầu Hôn nọ nổi dòng họ Hạng.
Trước thiết cứu, Trương-Lương ra khỏi nạn, lại cứu ông
thần Hôn-vương, sau tư ơn, Lưu chúa hứa làm sui. Dầu
Trương-Lương ơn củ vầy vui, phò Lưu-chúa nghĩa xưa thân
thiết.*

NGÂM: « Noi xưa Tử-Diễn đầu Châu,
« Đoạn tình vua Trụ, phong hầu họ Ân.
« Vô trong đặc trẻ đi lần,
« Hôn dinh tới đó, phàn trần thiết hơn. (đi)

CHÂU-LAN (ra) NÓI: Canh ba rồi nghe thồi ống tiêu, canh tư ấy thấy còn dinh trống. Binh Hồn nọ mở đường lộng-lộng, dinh Sở đây bỏ trại rùng-rùng. *Binh tướng sợ chết trốn hết chẳng nói làm chi, chớ như Hạng-Bá Hạng-Đông cha con cũng dần nhau đi mất ! Tốt cho chú cháu dữ a !* Bởi hết lương binh đói ngả lòng, nỡ quên nghĩa tướng no đời gót

HUỠN-SỞ (ra) NÓI: *Tướng-quân ôi ! Tại hồi chiều anh em mình tâu với bệ-hạ, tình hừng sáng giải vây qua Giang-đông, nghe ca buồn trốn hết cũng phải. Phải vài ngày tính trước, thời hai vạn giải mau ; qua Giang-đông thêm tướng anh-hào, đánh Hàn-Tin hết danh hào-kiệt. Rủi một trang lương tuyệt, khiến hai vạn binh đào ; trời quả giúp hưng Lư, thời đã xui diệt Hạng.*

CA LONG-HỒ-HỘI

« Dòm vọng ngoài, coi bề trong,
« Dinh trống không !

CHÂU-LAN: « Tướng đã trốn, gần tám thiên
« Há phiến binh mặt

HUỠN-SỞ: « Nghe lệnh truyền mai, phá trùng vây,
« Binh sợ đồng đi !

CHÂU-LAN: « Tiêu thồi buồn, mấy bản ca luôn,
« Hàng lụy tuông !
« Minh còn rơi châu, nên binh tướng đào

HUỠN-SỞ NÓI: *Bệ-hạ với nương-nương đương ngũ, biết làm sao mà báo bây giờ ! Đương giấc nồng không lẽ vào kêu, e giấc tới có khi chịu chết !*

CHÂU-LAN NÓI: *Bọn sợ chết rùng-rùng trốn hết, mình rần gan rảng rảng kêu vang, kéo Hồn-tặc phá hoang, mà Chúa-công chết ức !*

NGÂM: « Cho hay gặp biến theo quyền,
« Nhắm con sanh tử, quên miền lễ nghi.

HẠNG-VỎ (đậy ra dòm thất kinh) NÓI: *Châu ôi ! Sở mất rồi còn gì, sao binh tướng còn ít quá ! Chắc lương tuyệt quân đã trốn hết, vì binh mòn tướng cũng đi ngay : e rạng ngày khó phá trùng vây, nên lúc tối tính lui cái xác.*

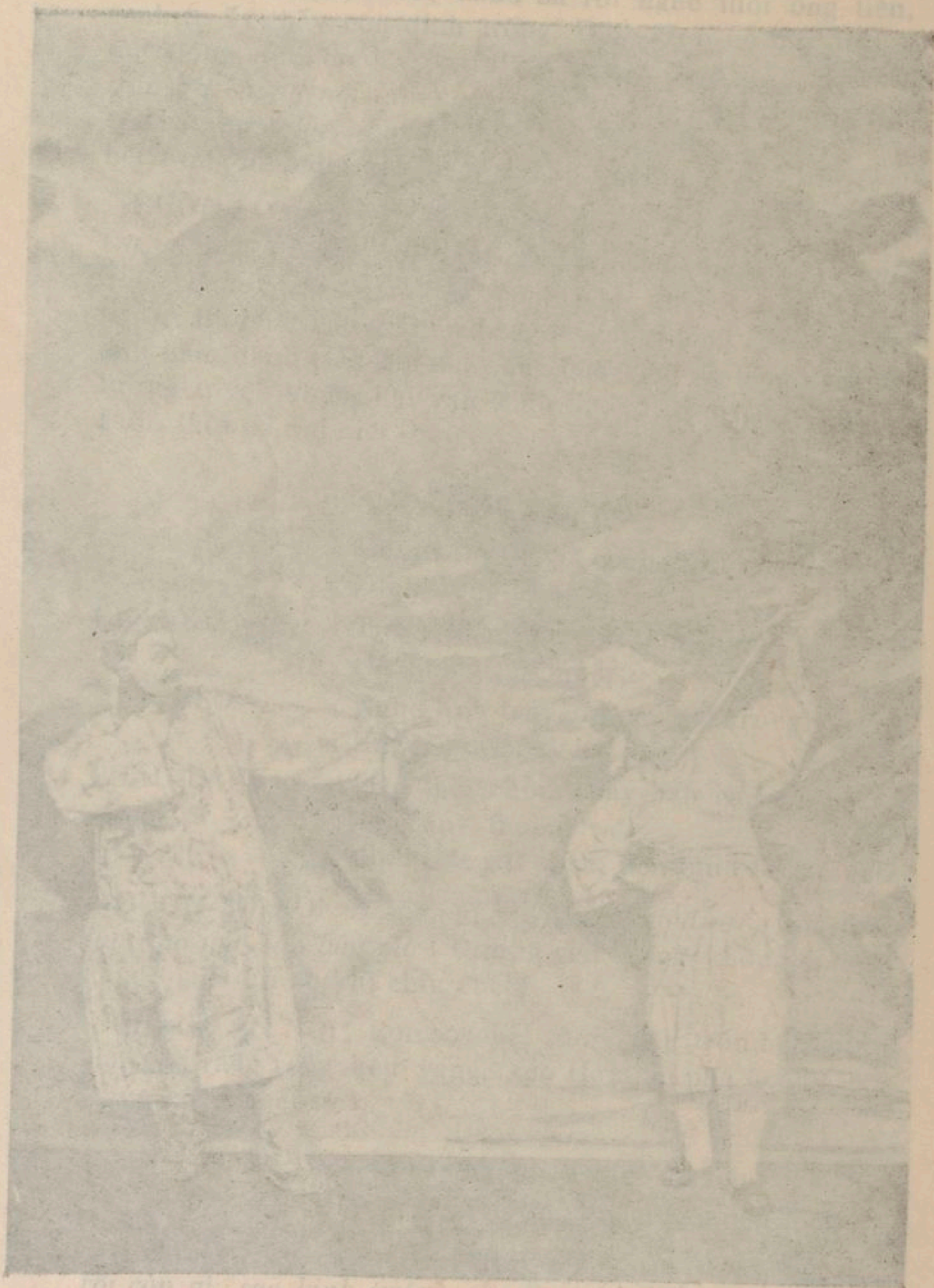

Cliché Ng.-c.-Hòa

« Ngự-thê ôi! như ngự-thê là: “**Vương-hậu** thiết hơn hoa quá nguyệt,
Lưu-Bang dành tiệc ngọc yêu hương; **lễ đầu bẻ** nĩa đập gương, chớ
khá rơi châu ủ mặt.”

Ấy là mấy lời nói khích của **Hạng-Vô**. mà **Ngu-Çơ** phải liêu mình.

CHAU-LAN (m), NÓI; Canh ba ròi xabê thừi ông lên.

Ấy là mầy ròi nòi khich của Hạng-Vô. má Ngu-Cơ phải liêu minh.
 Kha ròi chầu ở mặt.
 Luu-Bang đánh tice ngọc yêu hương; là dau bô nia dáp guang, chơ.
 Ngu-thi-ôit như nưi thê là. Vương hầu thiet hơu hơu đưá nguyệt.
 Cliché 29-2-1100

CHÂU-LAN (qui khóc) NÓI: *Tâu bệ-hạ, tướng binh nghe tiếng tiêu bài ca buồn, nên trốn hết rồi, còn có tám trăm mà thôi! E bỏ mạng muôn binh trốn trước, sợ phá vây ngàn tướng theo sau. Còn hai tôi thời đợi bệ-hạ đây, xin mau-mau giải vây qua Giang đông, kéo Hồn áp vô mà khốn!*

HUỒN-SỞ NÓI: *Tôi cần tám ngàn tử-đệ không dặng. Vây thời: Hai tôi nguyên sống thác đồng theo, một đoàn kíp đụt xong thoát khỏi.*

NGÂM: « Chúa tôi xông đột cho rồi
« Tám trăm phá trận, một hồi giải vây.

CA VĂN-THIÊN-TƯỜNG

« Vì ngàn muôn, nên khó căng ngang.
« Nghê tám thiên tử-đệ đứng đầu,
« Vòng binh Hồn mở chạy mau.
« Bọn tôi phải tìm vào,
« Bề nào toàn chữ trung,
« Chúa-thượng đồng dong.

CHÂU-LAN: « Vương gia ôi đồng rấn sức ra ngoài.
« Quyết hũy hai mạng, phò theo chúa,
« Tám trăm này đồng tâm!

HẠNG VỎ: « Nghe qua hai hàng châu sa!
« Tiếc vợ ta,
« Thương Nguru-Cơ chịu bỏ trận này,
« Nào ngàn thuở,
« Bảy mươi trận củ thanh hoài.
« Vi phen nay,
« Lầm mưu gian Hàn-Tía dả phục rồi,
« Ta rượt mãi.
« Binh vây tướng trốn tung-bùng
« Loài thỏ rút lần,
« Còn lại hai người thân.

CHÂU-LAN NÓI: *Xin bệ-hạ phải giết tình mà giải, vây kéo trề!*

CA TIẾP: « Giống Lữ xưa kia,
« Hậu đánh về Lưu,

HUỒN-SỞ: « Chúa-thượng đánh đại chớ sầu,

HẠNG-VÔ : « Rán canh đợi kiêu chẳng lâu.
« Phá vây này càng mau !

NGU-CƠ (ra) NÓI : *Chẳng hay có chi mà bệ-hạ động lòng
roi lụy vậy ?*

HẠNG-VÔ (lau nước mắt) NÓI : *Trời hại ta rồi !*

NGU-TỬ-KỶ (ra) NÓI : *Tâu bệ-hạ, xin phán cho rành kẻ
em chưa rõ ?*

HẠNG-VÔ NÓI : *Chú ta là Hạng-Bá làm tướng-quốc còn
đi rồi, binh tướng trốn hết, còn có tám trăm binh và hai
tướng là Châu-Lan với Huồn-Sở. Binh hai vạn trốn vì
lương tuyệt, tướng tám ngàn đi bởi thế côi. Nghĩa vợ chồng
gần gũi bấy thu, nay phải ly biệt, con ly biệt dầm-dề đôi
giọt ! Ngự-thê ôi ! Nếu bịn-rịn chết chung vóc ngọc, phải
giã-từ giải dỡ vòng-binh. Lụy anh-hùng roi tại ly tình,
duyên ngươn-phối rẻ vì bạc mạng !*

NGÂM : « Ba mươi một tuổi sao lờ,
« Bảy năm rẻ bạn, nửa giờ từ nhau !

CA TƯ-ĐẠI-OÁN

« Đòi ta xưa chinh-chiến dắc-diu,
« Lên non hậu cũng trèo-đèo,
« Chẳng nở rời, duyên vợ chồng thương yêu.
« Rủi binh tướng trốn ra nhiều,
« Nên đánh liều, phá nhàu trùng vây,
« Chắc buồn nàng tại đây,
« Lúc biệt ly châu rớt dây !

NGU-CƠ : « Trời đành làm phân ly,
« Nỡ bỏ đi, để chồng xa cách vợ !

TỬ-KỶ : « Em nghe nói thêm buồn,
« Chạnh chị ở anh đi,
« Khó dẫn lòng trong lúc biệt ly !

NGU-CƠ NÓI : *Trời ôi ! Trời nở giết anh-hùng, đất không
vùi liệt-nữ. Tuổi băm một, thương chàng mang hạng dữ ;
duyên bảy năm, thắm thiệp dứt tình chung ! Xin hầu chinh
chiến theo cùng, nay nở chia phui bỏ lại !*

TỬ-KỶ NÓI : *Vậy thời đề em : dọn tiệc rượu cùng nhau
thết đãi, bày lời vàng với kẻ yêu thương, (dọn rượu ra) xin*

Chúa-Công dụng chén quỳnh-trương, cùng hiền-tử bày lời biệt-hận.

HẠNG-VỎ : *Quốc-cửu hãy ngồi uống vài chung, (bung rượu) Này hậu ! Rượu một chén giã nàng ở đó, ruột chín chiu đứt đoạn từ đây ! Về Giang-đông, khôi-phục họa sum vầy : nếu mà : ở Cữu-ly, rui-ro thời tan nát !*

NGÂM : « Vài chung biệt hận giã nàng,
« Giáp binh một trận, phụng-hoàng hai phương.

CA VĂN-TIÊN-TƯỜNG

« Hồi thân binh, ta giở vạt một tay.
« Xô núi non, hồ-lực bấy chầy,
« Tài cao thắng mãi sợ ai,
« Rủi vầy bởi vì thời,
« Vì thời này chẳng may.
« Vó ngựa nào day.
« Này hậu ôi, lòng triều-mến như vầy
« Rắp phải ly biệt, trông không ráo
« Tức trong lòng nào khuây.

NGU-CƠ NÓI : *Tôi uống rồi, xin bệ-hạ dụng ly này.*

CA-TIẾP : « Xưa nay anh-hùng ai đương
« Tiếc đại-vương,
« Ba mươi dư dựng nổi nghiệp hồng.
« Oai lừng-lẫy.
« Rủi nay bị khờn tại thời.
« Tình phu thê,
« Lòng thương yêu thiệp nở phụ chàng
« Quên đạo cả
« Thân tôi quyết thác phen này,
« Chàng khỏi cháy mày,
« Mà đụt xông trùng vầy.

TỬ-KỶ NÓI : *Xin anh chị hãy uống thêm vài chung này ?*

CA-TIẾP : « Chén tiền xin đượ
« Gọi là đèn ân.
« Cái vận bất lợi gãy cờ.
« Mắc mưu tại Lý-tả-Xa
« Khó can người nguyên ra !

NGU-CO' NÓI: Lúc gậy cờ, thiếp can chớ xông qua; cơn ngựa hí, vua quyết không trở lại. Bởi tại vậy mới bị vây núi Cữu-lý này.

HẠNG-VỎ NÓI: Thời khiến chết, ngựa-thê còn nhắc làm chi.

NGU-CO' NÓI: Vưng đại-vương từ giã, bỏ tiện-thiếp lâm nguy, nguyện cho chồng ra khỏi trùng vây, quăn chi vợ đánh bêu mũi bạc!

HẠNG-VỎ NÓI: Ngựa-thê ôi! như ngựa-thê là: Vương hậu thiệt hơn hoa quả nguyệt, Lưu-Bang đánh tiệc ngọc yêu hương. Lẻ đầu: bẻ nĩa đập gương: chớ khá; rơi châu ủ mặt! Lưu-Bang không giết đầu mà hậu sợ!

NGU-CO' NÓI: Tôi cũng là gái văn-chương liệt-nữ, lẻ đầu thất tiết mà bỏ đạo tam-tùng, đại-vương dạy như vậy là không biết lòng, tôi phiền lắm lắm! Đả quyết từng phu thủ tiết, lẻ đầu hủ tử tham sanh. Thân theo chồng, sống thác cũng đành; dầu từ trần thời: hồn về xứ, phò tri cho trọn.

HẠNG-VỎ (lắc đầu) NÓI: Theo không đặng đầu, võ tướng e phá trùng vây không nổi, ngựa-thê không biết cỡi ngựa, đi theo chúng giết thác oan uổng mạng có ích chi đâu! Tướng hùm ra còn khó, vóc liễu nạp thêm oan; đóa hoa bao nở tồi-tàn, vóc ngọc chẳng nên tan-nát!

NGU-CO' NÓI: Xin bệ-hạ cho tôi mượn gươm báu, giã trai chạy theo sau. Giả trai theo cũng thoát, cầm gươm đỡ hoặc may, đó bệ-hạ!

HẠNG-VỎ NÓI: Thôi, ta cũng sẵn lòng cho hậu mượn cây gươm đây! (đưa gươm)

NGU-CO' (vói lấy gươm) NÓI: mừng thay bửu-kiếm về tay, tâu kĩ đại-vương hãn dạ. Tâu bệ-hạ: Bấy năm nọ ơn chồng chưa trả, chín tuổi này hồn vợ quyết nương. Thà liễu mình, chồng khỏi vấn vương! nếu tiếc mạng, vua còn nghi ngại!

CA MẪU-TÂM-TỬ

- « Thiếp bấy lâu, danh trộm Chánh-cung,
- « Há hủ tử, Chúa-công nghi lòng.
- « Ơn bấy lâu, nay dả dành thác,

« Còn tiếng trung-trinh nào không,
« Danh sánh non sông.
« Cố tiết nghĩa, thác này như không,
« Rán phá vây, vua về Giang-đông,
« Xác thiếp bỏ, thấy rõ gan trung.
« Từ đây, hồn theo Chúa-công ! (dâm họng)

TỬ-KỶ NÓI : *Trăm lay bê-hạ ở lại rán giải vây về Giang-đông. Chị đà cắt họng trọn câu trung, em cũng đập đầu toàn cái nghĩa. (nhào đập đầu vô đá chết)*

HẠNG-VỎ NÓI : *Ngự-thê ôi ! Quốc-cự ôi ! Cầm trung-ngải anh-hùng rơi lụy, chạnh tời tàn liệt nữ bỏ thầy ! Thác không chôn đau đờn lòng này, người có trí cảm thương thân đó Ngự-thê cùng quốc-cự ôi !*

NGÂM :
« Nghĩa sâu khó cản gươm vàng,
« Cơ tròn chông vợ, Kỳ toàn chị em.

CA XUÂN-NỮ

« Ôi ! Chung-tình, vì tiết nghĩa gươm
trường liễu thân !
« Lòng ta thấm thương muôn phần,
« Nền kình em, trung liệt theo thần.
« Liễu thân chẳng qua thương chông,
« Lòng mới rảnh không còn hồ-nghi.
« Phá vây mình dễ góm chi,
« Bần-dùng vì nàng khó đi,
« Ngày nay đất dàu chôn thầy ?
« Lòng thương tiết nghĩa, anh-hùng khóc ngay.
« Bề em tính vuôn tròn phần nhi-nữ.
« Tử-Kỳ liễu mình khá thương,
« Còn ta biết sao chôn xương,
« Thù kia-khó trả, linh-hồn này khá theo !
« Lòng đau thấy thầy thương phần hồn,
« Quân-nhơn đào, cho sâu mà chôn.

NÓI : *Truyền ba quân, mau khai huyết chung cùng ! đập hai xác, kéo lả lơ thân thể !*

(Quân vâng lệnh khiêng hai thầy đi chôn vãn vãn.)

CHÂ-LAN (bước tới) NÓI : *Hậu-phí tự vận cho khỏi bận-biêu, xin bê-hạ mau giải phá trủng vây.*

HẠNG-VỎ NÓI: Cõi chôn thấy xong-xả sẽ đi, kéo bỏ xác
tối-tàn không nở.

CA TỨ-ĐẠI-OÁN, (lớp xang dài)

- « Cám Ngu-Cơ, tròn tiết đáng khen,
- « Nghĩa quân-thần, nàng tròn cùng vua.
- « Chủ chung-tinh lòng gìn trọn nghĩa.
- « Muốn giải vây chồng, liệu mình không kể.
- « Chạnh câu : xác tiêu hồn theo.
- « Khen trung trinh, tiết nghĩa dường nào,
sánh kẻ hiền-hào !
- « Cám nhau nở bỏ hình-hài,
- « Hồn theo đưng nài.
- « Nếu khỏi phen này, tìm chỗ cốt đi.
- « Ước như thế nguy, thời đành liều thân đây.
- « Nơi cứu-nguyên, hồn theo với vợ
- « Nàng náng đợi chờ.
- « Thương thân chôn rất đơn sơ !
- « Cám hai hồn đợi trăm bơ vơ !

HUỖN-SỖ NÓI : *Bệ-hạ ôi !* Xin đức tình ngăn lụy mà đi,
mau phá trận giải vây kéo khốn !

CA MÃU-TÂM-TỬ

- « Linh tám trăm, trông đợi muốn dong,
- « Nếu sáng rõ, khó ra trăm vòng.
- « Xin Chúa-công, dung rỗi cần-kíp,
- « Hài cốt sau đem về chôn.

CHÂU-LAN :

- « Nghe trống canh năm,
- « Đánh ấu-dả, nếu chầy không kham.
- « Linh tám trăm, nay đà ôn tâm,
- « Nếu nó rả, khó giải muôn trăm.
- « Hừng đông, đồng tâm chêm dâm

HẠNG-VỎ NÓI : *Nếu vậy :* binh tướng dả đồng tâm, đao
thương mau hồn chiến.

CA KIM-TIÊN

« Tay múa thương, mình buộc gươm,
« Như chiến xưa, ta nhận ghe chìm.
« Sấn máng giã, đánh gần tan xương,
« Xa nhờ cộ thương.
« Khi chưa đầu, xem giờ vạt,
« Hai tôi đánh,
« Bỏ núi củ, quyết đầu vắn miêng.
« Linh về tám thiêng.

CHÂU-LAN: « Ngày nay, tướng binh xiêu lạc,
« Hai người lục-lâm,
« Cùng binh tám trăm.

HẠNG-VỎ: « Hai chàng theo, từ trước đến sao,
« Nay cầu may, còn mất biết đâu.

HUỒN-SỞ: « Chúa ra khỏi trận, thân này không hoạn

CHÂU-LAN: « Liều mình Châu-Lan, song không đưa
dặng,
« Thác hồn theo Hạng.

HẠ MÀN

MÀN THỨ TƯ

« Thấy giấc mộng lòng buồn, Bá-vương từ trưởng-giả »

(Dọn màn am đạo-sĩ)

CUỒNG-SĨ (già râu bạc dài) NÓI: Noi nghề nhứt sĩ, chung xóm nhì nông.

NÔNG-PHU (già râu bạc le-the) NÓI: Lúa đầy đáng tặng nhứt nông, hủ hết gạo phải xưng nhì sĩ.

CUỒNG-SĨ NÓI: *Thôi, thời nhứt nông nhì sĩ, đi nấu cơm cho ta ăn!* Am không chủ nông-phu sanh nguy, chúng cậy canh cuồng-sĩ tu trì, bởi nhằm lúc loạn ly, nên mở lời điên đảo.

CA KIM-TIÊN

« Nghe giáp binh, thầy chạy đua,
« Nên xóm ta, qua lại coi chùa,
« Kéo điếm quỉ, nó vào khiêng tương,
« Ất thầy khó tu!

NÔNG-PHU: « Hương-vấn già, nông phu liệt,
« Vô cảnh chùa.
« Quã điếm dữ, dám vào tranh đua,
« La làng ích đâu!

CUỒNG-SĨ: « Đà vô, quyết ăn chay lạt,
« Sao còn lặn khô,
« Cùng đem mắt-kho,

NÔNG-PHU: « Tu hành chi, mà phá hết tương.
« Sau thầy vô, dùng muối khá thương.
« Xót xa ăn lười, e mình mang tội.

CUỒNG-SĨ: « Làm gà đem vô, nhứt nông kính tặng,
« Tội đành ăn mặn!

(Châu-Lan Huồn-Sở bước vô)

CHÂU-LAN NÓI: Am không tụng sám, thầy tính ăn gà?

HUỒN-SỞ NÓI: Chắc không phải đạo-gia, cũng có pha phản-ác!

Cliché Ng.-c.-Hòa

Hạng-Vỏ chạy đến am-viện xin cơm đỡ dạ,
khi cầm đũa, nghĩ đến thời vận mà bắt ngẩn-ngơ.

CHAU-LAN NÓI : Am...
Hàng-Vé chày đến...
khi cảm đũa, nghỉ đến...
phần...
...cò pha

CUÔNG-SĨ NÓI: Đạo-sĩ chạy giặc bỏ am, chúng tôi là dân làng, vô ỡ giữ đồ kẻ mất! Hai ông nói thiệt, một tiếng bày ngay; phải võ-tướng vào đây, hay lâu-la đến đó?

HUỒN-SỞ (cười) NÓI: Hai ta tổ lâu-la, trại sơn-vương xưa ở núi Đờ-sơn là Huồn-Sở với anh Châu-Lang đây, (nói và chỉ) cai trị tám ngàn tũ-đệ là lâu-la. Bởi Quý-Bố với Chung-ly-Muội khuyên Bá-vương đến thỉnh hai ta khởi nghĩa, nay làm tới tướng-quân.

CUÔNG-SĨ NÓI: Nay Bá-vương bị vây tại Cửu-lý-sơn, sao hai ông lại vô am làm chi, hay muốn trở về nghề củ?

CHÂU-LANG (nạt) lớn NÓI: Đừng nói xàm. Bởi Bá-vương giẫy vẫy ra khỏi, bị lão điền-phu chỉ đường bày, nên chạy té xuống bưng, may lên được. Binh Hồn áp tới hồn chiến còn sót hai mươi tám tên lính phải chạy vào đây!

CUÔNG-SĨ NÓI: Trách điền-phu độc miệng, gạt Sở-Bá lạc đường, té xuống bưng may khỏi chết chương, ghé vô viện rủi thêm ăn cực!

NÔNG-PHU NÓI: Thôi, đừng nói nữa, chúng ta mau ra rước bệ-hạ vào kẻ mà mang lỗi!

(Hạng-Vô bước vào. Cuông-sĩ Nông-phu đồng-qui)

CUÔNG-SĨ NÓI: Thỉnh chúa-công vào ngự am-mây.

NÔNG-PHU NÓI: Xin Hoàng-đế rộng dung dân-giã. Nguyên ngô-hoàng vạn tuế, vạn vạn tuế!

HẠNG-VỎ NÓI: Trăm miếng lễ, nhị khanh bình thân. (lên ngồi) Lão-trượng, trong chùa có gạo nhiều chăng?

NÔNG-PHU NÓI: Muôn tâu: có chừng vài gia mà thôi!

HẠNG-VỎ NÓI: Như vậy khanh nấu một gia cho tướng binh ăn, đợi qua Giang-đông, trăm sẽ trả lại cho một trăm gia.

CUÔNG-SĨ NÓI: Muôn tâu bệ-hạ, đây thuộc Bành-thành cai-trị, ấy về Sở-quốc tôi dân, há ai đâu phải trả trăm phần, lão Nông hãy đi nấu cơm cho mau, những việc đó xin chờ một lát.

HẠNG-VỎ NÓI: Lời trung nghĩa nghe qua bát-ngát, vạn suy vi nghĩ lại thăm thương! Qua Giang-đông sẽ thưởng hiền-lương, nưng cớ-tự nghĩ thương Ngu-hậu!

NGÂM: « Liều thân son phấn gan đồng,
« Ngay vua có một thờ chồng không hai!

NÓI: *Này trưởng-lão ôi! Chẳng hay đây ra mé Ô-giang còn bao xa nữa vậy?*

CUÔNG-SĨ NÓI: *Muôn tâu bệ-hạ, đây đến mé Ô-giang còn 75 dặm nữa. Cách mười dặm cất một nhà trạm Trường-đình, có cử Đình-trưởng, gần sông thì coi cho bạn chèo đưa loan-đệ, xa sông thì truyền ngựa đưa loan-đệ công-văn. Dạ muôn tâu, đi 75 dặm đến Ô-giang, kêu Đình-trưởng rước qua Giang-đông thời lo khôi phục. Tôi xin xuống hối lão Nóng dọn cơm cho mau! (xá vò)*

HẠNG-VỖ NÓI: *Điền-phu nọ chỉ đường quá độc. Đình-trưởng kia rước khách cũng an. Còn xa xuôi tới mé Ô-giang, việc vậy phủ giáp vòng Cữu-lý.*

NGÂM: « Nay còn hăm tám tên quân,
« Đêm canh mệt-mỏi, ngày quân ngân-ngờ

CA TỨ-ĐẠI-OÁN, (lớp xang vắn)

« Linh theo hăm tám giông sao!
« Hết thời rồi, nài bao!
« Am này, nay vào,
« Dọn cơm, chạnh phục lao.
« Nếu về, dặng mau,
« Linh-cữu đem chuyên vào.

CHÂU-LAN: « Tám trăm, nay mỗn hết binh.
« Hai tướng đốc canh,
« Rán mà chờ bình minh.

HUỒN-SỞ: « Oai rền, xa gần,
« Vận suy, dứt một thân.
« Thắng hoài ẹp Bang,
« Nay rũi thua điêu-tàn!

HẠNG-VỖ: « Xưa Cối-kê, thâu tướng hai chàng,
« Người Châu về với người Huồn.
« Lúc dưới bụng rỗng mun hóa ngựa,
« Minh kêu rằng Ô-Chuy!
« Ướm sức ta, cầm gươm cái vạt,
« Và múa liền-liền,

« Thâu lâu-la đủ tám thiên
« Cái oai thần, người kiêng

.

CHÂU-LAN : « Thấy hay, tôi mới gắng vô
« Cùng Huồn-Sở đồng phò.

HUỒN-SỞ : « Hai đứa ta, ngay chúa theo cùng,
« Chớ húy tử,
« Có thĩ và chung.

CUỒNG-SĨ (ra xá) NÓI : *Muôn tâu : Com dọn rồi mời chúa
tạm dùng, hai vị tướng-quân châu theo đây, còn hai mươi tám
tên lính dùng sau am cho rộng, đồ còn dư cho tôi xuống đãi.*
(xá vô) . . .

HẠNG-VỎ NÓI : *Vậy thôi, hai tướng hãy dùng đây với
trăm, lính ăn sau am rồi sẻ canh.* (3 người ngồi lại ăn Cuồng-sĩ
và Nông-phu rồi đồ ăn vân. vân.) *Thôi lão Nông hãy dẹp đi ! Com
một bữa nay đã làm tốn, gạo trăm thùng sau sẽ đem đến.
Giả ơn biết đãi người trên, cảm nghĩa còn thương binh dưới.*

NGÂM : « Xưa cười Hàn-Tin ăn xin
« Đó nay xử nghĩa, trăm đành mang ơn.

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

« Thời hàn-vi, hồi Hàn-Tin dới,
« Phiếu-mẫu cứ đãi ăn thường,
« Ngày nay chúa tôi đi đường,
« Nhảm cơn dới nhờ chàng.

CUỒNG-SĨ : « Giúp com đáng muôn cân vàng,
« Trông về Giang-dòng rồi đến ơn,
« Bành-thành là dân trong nước,
« Dưng chúa dùng, trả được đền ơn

NÔNG-PHU : « Làm dân báo ân danh rạng,
« Không có tài, khữ Hán phò vương.

CHÂU-LAN : « Đồng no lòng, dám vọng ơn người,
« Về xong trả bằng mười

HUỒN-SỞ : « Cảm ơn vì người biết ta.
« May thoát vòng, sẻ đáp bằng ba.

CUỒNG-SĨ : « Phòng sau gối cao mền mừng,
« Chúa-công bước vào, dặng an giấc Trang. (1)

(1) Trang-Tử ngữ chiêm-bao hóa bướm.

NÔNG-PHU : « Chờ đợi rước vua vô màn,
« An giấc điệp, mai rồi liệu toan.
HẠNG-VỎ : « Trăm an giấc trong phòng này,
« Hai tướng thức ngoài, dặng canh với quân.

(Hạng-Vỏ, Cường-sĩ Nông-phu vô)

CHÂU-LAN NÓI: Quân-giữ sau hăm tám vì sao, mình
canh trước một đôi tướng hồ.

HUỒN-SỞ NÓI: Ý muốn phân phiên mà ngũ, hay lo
chung việc khỏi âu? E ngũ quên Hớn tới chặt đầu, rân
thức giữ mình không đứt họng.

CHÂU-LAN NÓI: Muốn dặng còn đầu còn nọng, đừng
bày phân thứ phân phiên, Canh một người ngũ-gục hại
liền, thức hai mạng nói-khào tiện lắm.

CA GIAO-DUỠN

« Anh lo canh,
« Em tuần sau quân lính.
« Luân phiên đó đây đề phòng,
« Luân phiên đó đây đề phòng,
« Toan tính với nhau.
« Có anh canh trước,
« Có em đi sau.
« Quân kia phải lo vùi đầu,
« Không lâu mình lại y,
« Y xem vào công việc canh.

HUỒN-SỞ NÓI: *Thôi, tôi ngồi canh trước, tướng-quân
tuần một vòng rồi ra đổi phiên.* (Châu-Lan vô) Nếu hát Nam
ngũ gục thất danh, phải lý Bắc gổ sanh trùng nhíp.

LÝ-BẮC

« Á-ni ngựa, ngựa ô,
« Á-ni ngựa, ngựa ô,
« Ngựa ô lúc trước
« Ý y quả cù.
« Nó ở dưới bụng
« Hóa ra con ngựa,
« Hùng-hào hại dân,

« *Hì rân chúng sợ.*
« *Hình thù dị quá,*
« *Sắc lông đen hù.*
« *Khen ông, thót lên lưng ngồi*
« *Gắm, gắm đầu,*
« *Đành phò Bá-vương.*
« *Kêu lên : Ô-Chuy Ô-Chuy,*
« *Thót lên lưng ngồi,*
« *Gắm, gắm đầu.*
« *Đành phò Bá-vương!*

NÓI : Ca dứt lời dựa gối nghĩ lượm, rân nhướng mắt, gục đầu đợi bạn (ngủ gục ngáy)

CHÂU-LAN (ra) NÓI : Quân buồng ngủ thấy tuần sợ hoảng, tướng hột hơi đi rân mệt đừ! Đánh ban ngày sức dúi sặt-sừ, thực cơn tối mắt đem ngủ-gục!

CA TAM-PHÁP NHẬP-MÔN

« *Tướng binh chiến chinh dùng-cục,*
« *Rày buộc canh viện ngồi gục.*
« *Tuần gặp kêu dậy khá thương,*
« *Kinh hồn ra ngồi chong-ngóc,*
« *Xét dữ tới đổi phiên canh,*
« *Này chàng Huồn, ngáy trót giấc.*
« *Minh khều đầu, chắc thức giấc!*

(Khều đầu Huồn-Sở)

HUỒN-SỞ (hoảng) : « *Chết chết! Hồn-binh giết tôi!*

(Mỡ mắt lơ-láo)

CHÂU-LAN (cười) NÓI : *May là tôi phải thiệt binh Hồn, thời còn họng đầu mà la!*

HUỒN-SỞ NÓI : *Đừ quá, nên ngủ môn. Thôi, tướng-quân canh, tôi đi tuần cho hết buồn ngủ!* (vô)

CHÂU-LAN NÓI : Nó biết làm ba sợi, mình cũng kéo vài hơi; ngủ thay phiên nửa chết đáng đời, thực đợi chúng sau đừ uổng mạng!

CA NGỦ-ĐIỂM-MAI

« *Đưa từng, đưa cứ ngồi canh,*
« *Thực cho mệt, tấm thân nhọc-nhàn.*

« Chàng ra khó nổi đua tranh,
« Chắc kêu dậy, có chi giựt-mình! (nằm ngủ)

HUỒN-SỖ (ra) NÓI: Binh sợ tuần rần sức ngồi canh
tướng biết thế ngay giò năm ngũ, chớ! Đề ta lấy vây vòng
cổ cho Châu-Lan hết hồn, mà trừ nó khều đầu hồi nẩy!
(vòng cổ)

CHÂU-LAN (la hoảng) NÓI: Ủy-uy! Đứt họng rồi! (lộn thình)

HUỒN-SỖ (cười) NÓI: Đứt họng sao còn la được?

HẠNG-VỖ (ra) NÓI: Này hai Khanh ôi! Trăm chiêm bao
điềm kỳ, nên giực mình thức dậy đây!

CHÂU-LAN HUỒN-SỖ ĐỒNG NÓI: Chẳng hai điềm chi
mà kỳ, xin bệ-hạ phán cho hay tôi rõ với?

HẠNG-VỖ NÓI: Ta thấy mặt nhứt nổi trên mặt nước,
ta giành, bị Lư-Bang đá xuống sông!

NGÂM: « Điềm trời ứng mộng dành rành,
« Chắc đã diệt Hạng, đã dành hưng Lư.

CA VĂN-THIÊN-TƯỜNG

« Lạ thay tấm lòng tợ bào,
« Nhớ giấc chiêm-bao,
« Đua giành mặt trời.
« Bồi Lư-Bang, đã ngồi hào-quang,
« Ta xuống sông.
« Giành thua người uổng công.
« Giận họ Lư,
« Mà đua tranh bị đá lăn nhào,
« Sa xuống vực.
« Điềm độc ác ta bàn, sợ chẳng an.

CHÂU-LAN: « Tại buồn, chiêm-bao chẳng thiệt rõ-ràng
« Quã như vậy, năm xưa đã mộng triệu rành
« Chụ sút chẳng giành.
« Làm chi khổ cực mình.

HUỒN-SỖ: « Thiệt quả phải ghê, việc bởi trời mưa chề.
« Gian-dông giục giã lui về,
« Làm vua bên Sở khó đầu.
« Thiệt chẳng giành cùng Lư.

NÔNG-PHU (ra) NÓI: *Muôn tâu: xa-xa tướng Hớn kéo vô, kíp-kíp binh trời lánh trước.*

HẠNG-VÔ NÓI: *Nếu vậy: nó đã quyết rượt, ta phải lo đi, giả dân chúng ở đây, dẫn tướng binh tới trước.*

CA HÀNH-VÂN

- « Giận Hớn-quân theo hoài,
« Minh giục tướng binh ra ngoài.
« Có gặp đua tài sợ chi.
- CHÂU-LAN: « Binh ta đã hay đi trước,
« Quân Hớn tới đây đuổi theo,
« Ra mé sông, qua đò nào sợ.
- HUỒN-SỞ: « Lưu-Bang nguyên xưa không nhớ.
« E hại cha, mới hòa gạt êm.
« Lời sờ-sờ, thất ngôn liền tìm.
- HẠNG-VÔ: « Bểng trừu hồi Hồng-môn nọ,
« Giết như ruồi, là lời Phạm-Tăng,
« Vì dung đến nay truy-tầm.
- CHÂU-LAN: « Anh-hùng nguyên tận trung,
« Hào-kiệt đầu nệ công.
« Nát thân hồn-khôn theo chúa,
- HUỒN-SỞ: « Đáng thù Hàn-Tin Trương-Lương,
« Kích mãi đánh Sở tan hoang,
« Giận chàng Xa, làm mưu bất nhơn.
- HẠNG-VÔ: « Đừng phiền hờn, chú ta còn đi.
« Cảm thương Huồn-Châu hai tướng,
« Tắm trung, theo vện trước sau! (đi hết)

(Hớn-vương, Hàn-Tin, Phàn-Khoái và Lữ-mã-Thông ra)

HỚN-VƯƠNG NÓI: *Người trong viện ở đâu, giặc tại am còn đó chăng?*

CUỒNG-SĨ (qui lạy) NÓI: *Kính mừng đại-vương! Bà-vương đi đã lâu lắm rồi!*

HÀN-TÍN NÓI: *Muốn tìm Hạng-Vô, phải xét phòng-văn. Phàn-Khoái, Lữ-mã-Thông! vào lục hết mấy căn, xét tra ra một khắc. (2 tướng vô 2 ngỏ)*

CUỒNG-SĨ NÓI: *Thỉnh vương-gia với ngươn-soái ngồi*

ngủ mà chờ. Tôi dám dẫu giấu giặc, tương vào đó xét người.
Vô một giây Hạng-Vô đã đời, xét các chỗ Chúa-công mới biết.

PHÀN-KHOÁI, LỬ-MẢ-THÔNG (ra) ĐỒNG NÓI: Hai tôi
kiếm chẳng thấy chi, một lão xét không phải giặc.

HÀN-TÍN NÓI: Dân làng nói chắc, tương hồ theo mau.
Đến Ô-giang dò rước chẳng lâu, e Hạng-Vô binh qua cũng
lẹ.

CA KIM-TIỀN

« Không Bá-vương, thời rượt mau
« E tới sông, Hạng-Vô qua đò.

HÓN-VƯƠNG: « Phải kịp đuổi, tới vàm Ô-giang,
« Sanh cầm Bá-vương.

PHÀN-KHOÁI: « Trên non thần, vung theo lệnh, day cây cờ
« Dầu tối dẫm, có đèn đưa ngay,
« Theo hoài Bá-vương.

LỬ-MẢ-THÔNG: « Rán theo, bắt cho dặng Hạng,
« Giặc này mới yên, đề sây không nên.

HÀN-TÍN: « Hạng chiết thân, chắc tới Giang-dông.
« Ta kịp mau, đuổi đến mé sông,
« Ô-giang ta chặn, bến dò kia lại.

HÓN-VƯƠNG: « Kể nọ rất hay, tương binh y lệnh,
« Lời Nguyên-soái định.

HẠ MÀN

In tại nhà in XUA-NAY, Nguyễn-háo-Vĩnh

62-64 Boulevard Bonard — Saigon

Cliché Ng.-c.-Hòa

**Hạng-Vỏ quyết không về Giang-dông,
nên cắt đầu cho Lữ-mã-Thông tại bến dò Ô-giang**

Hạng-Vô quyết không về Giang-dông.
nên cắt đầu cho Lữ-mã-Thông tại bên đó ở-giang

Chức Ng.-c.-hôn

MÀN THỨ NĂM

« Đến Ô-giang, Hạng-Vô cắt đầu mình »

(Dọn màn : bến đò Ô-giang)

HẠNG-VÔ NÓI: *Trời ôi! Bị hồn chiến Châu-Lan tử trận, phá trùng vây Hườn-Sở vong thân; cảm thương hai vị trung thần, rũi bị một phen tuyệt mạng! Ta còn có hai mươi tám tên lính, chia làm 4 lớp, đánh giết hơn một ngàn binh Hồn, với chém thêm chín tướng cạnh. Chém chín tướng Lưu-Bang xuất hạng, giết ngàn binh Hàn-Tin dùng mình. Giải vây rồi dẫn lính bôn hành, nhớ diêm củ ngả lòng tái cũ. Nếu quả hơn làm thiên-tử, lẽ đâu Sở chịu chur-hầu. Hồi nào, mình phong nó. Tranh chẳng hơn thà chết há châu, mạng không có đâu còn chịu nhục.*

NGÂM: « Xa xem thấy nước như chàm,
« Kia đò Đình-trưởng, nọ vằm Ô-giang.

ĐÌNH-TRƯỞNG (chèo đò ra) NÓI: *Muôn tâu vương-gia, Đình-trưởng chực đả lâu, Chúa-công qua kéo trẻ.*

HẠNG-VÔ (lắc đầu) NÓI: *Đình-trưởng! Mặt mũi nào về Giang-đông! Xưa đi có tám ngàn tử-đệ, nay về không một tướng anh-hùng. Mặt mũi nào dám ngó Giang-đông, xương thịt ấy dành phoi Cữu-ly.*

NGÂM: « Ai bì Hàn-Tin lòn tròn,
« Cố-nhơn dung chể, anh-hùng hồ người.

CA TỨ-ĐẠI-OÁN

« Khi trước khi, oái sấm như thần,
« Lưu-Bang hồi mới vây Tần.
« Ta dung chàng, yển Hồng-môn kia.
« Tha cha lần chót giao huề,
« Lưu-Bang quên lời, diêm-dàng nên chề
« Vì thơ Hàn-Tin kia,
« Mưu Tả-Xa qua đầu.

ĐÌNH-TRƯỞNG: « Hoàng-thượng ôi!

« Nói xóc hông vòng binh nó phục.
« Lầm trá hàng này,
« Vào xông pha, phải mắc vây.
« Rước vua về, ngồi ngai.

NÓI: Về Giang-dông ai lại chi ai, thũ Sở-quốc tướng còn hiểm tướng. Sự binh thắng bại là lẽ thường.

HẠNG-VỎ NÓI: Trẫm nhứt định không về, khanh đừng ép nữa. Trẫm xin cậy khanh đều này.

ĐÌNH-TRƯỞNG NÓI: Muôn tâu: bệ-hạ truyền chỉ làm sao?

HẠNG-VỎ NÓI: Rồng mun hóa ra ngựa Ô-Chùy, trẫm thâu dặng, nó chạy một ngày tới ngàn dặm; 8 năm nay thắng trận nhờ nó, sợ Lưu-Bang bắt thì uổng lắm, mà trẫm không nỡ giết. Khanh chèo ghe vô đây mà rước nó.

ĐÌNH-TRƯỞNG NÓI: Dạ, phụng chỉ!

(Đình-trưởng chèo ghe vô vừa tới, ngựa Ô-chùy hí một tiếng lớn nghe thảm thiết, rồi nhảy đại xuống sông.)

HẠNG-VỎ NÓI: Ô-chùy ôi! Ngu-Cơ đà tự-vẫn trưởng-trung, Ô-Chùy lại quyên-sanh giang-thượng. Trẫm cũng chết theo Ngu-hậu và Ô-chùy! Cứu chúa sống cảm lòng Đình-trưởng, thương chủ ngay chạnh nghĩa Ô-Chùy. Trẫm nhứt định không đi, giặc thiên trùng quyết đánh.

28 TÊN LÍNH ĐỒNG NÓI: Dạ, muôn tâu: chúng tôi nguyện theo bệ-hạ, mà sanh tử với binh Hôn cho đến cùng.

HẠNG-VỎ NÓI: Này quân ôi! Bởi liễu thân rở tiếng Ô-Chùy, bằng sợ chết như danh Hạng-Vỏ.

CA MẪU-TÂM-TỬ

« Linh nhứt tâm, như vậy khó đi,
« Bởi tiết nghĩa, há thua Ô-Chùy.
« Theo với đây, binh chẳng cần sống,
« Còn tiếc thân ta làm chi?
« Người sớm lui đi (Đình-trưởng dạ, rồi chèo ghe đi)
» Tôi đánh hồn quyết liễu thân đây.
« Chém đũa gian, ta nguyện phân thây,
« Ghét thói phản, nó bỏ ta đi.
« Cầm gươm tìm quân phá vây,

(Binh Hớn đến vây Hạng-Võ đánh chết không biết bao nhiêu.
Kể Lữ-mã-Thông đến)

HẠNG-VÕ NÓI: *Phải cố-nhơn là Lữ-mã-Thông đó chăng ?*

LỮ-MÃ-THÔNG (xá) NÓI: *Tâu đại-vương, tôi thiệt là Lữ-mã-Thông. Chẳng hay đại-vương chỉ dụ việc chi ?*

HẠNG-VÕ NÓI: *Ta nghe Hớn-vương rao, ai dựng đầu ta thì thưởng ngàn lượng bạc, và phong Vạn-hộ-hầu. Người trước là người có nghĩa, ta nay thiệt kẻ cùng đảng. Cho cái đầu người hững giàu sang, nay là thàng chấp rồi, gần ngày tết ta tìm hương khói.*

LỮ-MÃ-THÔNG NÓI: *Dạ muốn tâu, đại-vương tính như vậy không nên đâu. Thà qua đó về Gian-Đông, nếu không khởi binh tranh đoạt nữa, thì thũ thành mà xưng Bá-vương như thường.*

HẠNG-VÕ NÓI: *Ta đã nhứt định rồi ! Vậy người phải xé ra nghe !*

CA MẦU-TÂM-TỬ

« Huoi bửu đao, quyết liều thân đây.
« Chẳng muốn sống, nhục danh anh hùng.
« Bởi mắc kẻ cái thằng Hàn-Tin,
« Là đũa lòn tròn Hoài-âm,
« Ta nghĩ xúc tâm !

LỮ-MÃ-THÔNG: « *Chúa-công ôi, chớ khá liều thân.*

« *Tôi xin can, trở lại Gian-đông.*

HẠNG-VÕ: « *Ta đã quyết, chớ nên nhiều lời.*

« *Đầu đây, cho người lập công ! (cắt đầu)*

LỮ-MÃ-THÔNG NÓI: *Đành cắt đầu khen Hạng-Võ thiệt gan, không chịu nhục kính anh-hùng đáng mặt. Tôi xin lay đưa linh-hồn đại-vương đi tìm Ngu-hậu. Tại ý đại-vương thấy hết thời, tức mình tự-vận, nếu qua đò ai lại chi ai.*

PHÀN-KHOÁI (ra) NÓI: *Lữ-mã-Thông lấy đặng đầu Bá-vương, được phong Hầu thưởng bạc. Ta phục mưu Ngươn-soái như thần.*

HÀN-TÍN (ra) NÓI: *Người đừng khen lắm, ta làm sao mà giết đặng Bá-vương, bất quá làm hao binh tổn tướng. Khích cho tức mà chết, bằng không ông qua đò về Giang-đông thủ thành, ai làm chi nổi.*

HÓN-VƯƠNG (ra) NÓI: Mưu Nguơn-soái mười phương mai-phục, trí Quân-sư mấy khắc xuy-tiên. Sợ qua đò nên áp đuổi theo, nếu sỏ rọ còn phòng ngoài lại.

LỮ-MẢ-THÔNG (qui dung thủ cấp) NÓI: *Muống tâu bệ-hạ, tôi dung thủ cấp Bá-vương. Thiệt là người cùng đường mà tự-vận.*

HÓN-VƯƠNG (coi đầu, khóc) NÓI: *Thiệt diện mạo Bá-vương như còn sống! Như trẫm cùng Bá-vương là: Xưa kết nghĩa anh em hiệp ý, sau tranh quyền vương-bà mất lòng. Tuy bắt đặng Thái-công với Lữ-hậu, nuôi ba năm tiết sạch gương trong, thiệt ngàn thuở lòng song gan sắt! So nghĩa-khí trẫm thua xa lắc, luận anh-hùng vua đáng cao-kỳ. Nay liều mình cảm cảnh xiết chi, rày thấy mặc đao lòng biết mấy. Bá-vương khi trước chức Lỗ-quốc-công, nay y chức củ chôn tại Cốc-thành, lập miếu mà thờ cho tử-tế. Chôn hài cốt đền ơn bạn nghĩa, lập miếu môn thờ đứng tài cao. Trẫm nhờ ơn trời khiến ngôi cao, vua vì bạo số xui mạng vắn. Này Hàng Nguyên-soái! Phong Sở-vương. Nguơn-soái công lao, trẫm sẽ thưởng Lữ-mả-Thông một ngàn lượng bạc, phong chức Trung-húy-hầu, tặng hầu tước, Mả-Thông vinh hiển. Đợi ban-sư về diện, sẽ phong tước từ người. Trời cho Tây-Hón gặp thời, sự tạc Lư-hoàng dựng nước.*

CA KIM-TIÊN

- HÀN-TÍN: « Thâu tướng binh, về tặng phong.
« Nay hết lo tranh đoạt ngôi rồng,
« Đền nước Sở, chức đà ứng phong,
« Tước vương, xung công.
« Xưa phong Tề, nay thay lại, tôi cam lòng,
« Ở nước Sở, xử mình lâu năm,
« Sút Tề trót trẫm.
« Hôm nay thiên-nhan rộng lượng,
« Cho làm Sở-vương, lòng tôi cảm ơn,
PHÀN-KHOÁI: « Quê Hoài-âm, về đó báo ân
« Ghi thù xưa, mà báo oán thâm.
« Tốt cho cơ hội, hơn Tề gia bội.
LỮ-MẢ-THÔNG: « Từ này thâu binh, chúa trên cai trị,
« Tôi châu thương nghị.

HẠ MÀN

MÀN THỨ SÁU

« Phong Sỡ-vương, Hoài-âm đèn bạc nén »

(Dọn màn: đèn vua nước Sở)

HÀN-TÍN NÓI: Xưa chúa dả phong Tề-quốc, nay vua lại bỏ Sỡ-vương. Quân, đi mời bà Phiếu-mẫu, và bắt thằng Thiếu-niên côn-quang tại chợ Hoài-âm, đem đưng đến đèn vàng lập tức ! Trả ơn Phiếu-mẫu bạc ngàn, phong chức Thiếu-niên mặt một. (Quân vàng lĩnh đi)

QUAN VỎ NÓI: *Muôn tâu*: mừng đại-vương hưởng lộc, hầu kim-diện chúc mừng. Đèn ơn Phiếu-mẫu dả ưng, phong chức Thiếu-niên e trái, *chăng ?*

QUAN VĂN NÓI: Lòng tôi còn ngại, việc ấy chưa tường; rộng lượng không giết nó là ơn, trái lẽ lại phong chàng có phước, là ý làm sao ?

HÀN-TÍN NÓI: Đèn ơn, ơn thiệt dức; phong oán, oán là ân. Nhờ giận chàng rần mới xuất thân, nên cảm gả phong cho đại-dộ.

PHIẾU-MẪU (vào qui lạy) NÓI: *Muôn tâu*: già lụm-cụm cất liêu bán quán, phận nghèo nàn đãi khách qua ngày. Chẳng hay dân mọn can chi, đến đòi lĩnh trên triệu đến ? *Chúc vương-gia thiên tuế, thiên thiên tuế !*

HÀN-TÍN (bước xuống đỡ dậy) NÓI: Mời bà ngồi nhậu trà. Bà quên Hàn-Tin hay sao ?

PHIẾU-MẪU (mừng cười) NÓI: Kính mừng vương-gia, nay đặng long-phi cứu-ngũ.

HÀN-TÍN (lên ngại) NÓI: *Thị-thần pha trà cho bà uống, rồi khiêng hai ngàn lượng bạc ra đây cho mình bạch, rồi đưa tới nhà bà.*

CA LONG-HỒ-HỘI

- « Đèn một ngàn, chưa vừa ơn,
- « Xưa thiếu ăn, chắc phải thác.
- « Còn đến nay, mới gầy cơ-nghiệp.
- « Ăn chịu ngày xưa, đáng ngàn cân
- « Tuy bạc đèn ơn, chưa phải rồi,

« Thiếu dữ khi sau, đành chịu nuôi,
« Chừng bà lâm-chung, lo xong các đều.

PHIẾU-MẪU NÓI: *Tâu vương gia*: Lãnh bạc ngàn mang tiếng tham nhiều, xin phần một đội ơn quá phải.

HÀN-TÍN NÓI: *Ai nói bà tham thì có tội, xin đừng từ chối tôi buồn, sao cũng phải lãnh hết!*

PHIẾU-MẪU: *Muôn tâu, thiên-tuế truyền chỉ đã cạn lời, tôi khôn dám cãi. Vương-gia trước vận suy cảm ngãi, lão-thân nay phước cả mang ơn. Chúc ân-vương trị vững giang-son, cho thần-thiếp lui về quán-xá.*

CA BÀI-TẠ

« Thiệt tình lòng chạnh thương tài.
« Đấng nhờ ngàn lượng thương dày,
« Cúi thân tạ, cảm ơn nặng dày.
« Cầu chúc lâu dài thiên-tuế,
« Hoàng-đế kính mến tặng phong.
« Lòng tờ cảm đức ngợi công,
« Cúi xin tạ, kịp lui lại phòng.

HÀN-TÍN NÓI: Nán vào cung dải yến tạ lòng, sai khiêng bạc đến nhà đáp ngãi. Ôn tế cấp ơn tay phúc tải, lễ thù ân lễ sánh cao thâm. Ân-mẫu khá an tâm, quả-nhơn đã quyết chí.

PHIẾU-MẪU NÓI: *Muôn tâu*; Chúa thiệt tình đâu dám trái lòng, tôi cảm đức đã đành vưng chỉ. (xá vò)

HÀN-TÍN NÓI: Cảm ơn nuôi dền đáp đã xong, nhờ lời khích tặng phong mới đáng. Ai cũng gọi Thiếu niên là oán, trăm riêng khen tráng-sĩ cũng ơn. Truyền đời vào bày tỏ thiệt hơn, nghe tâu lại nấy trao quyền tước. *Thị thần, đời Thiếu-niên vào châu?*

THIẾU-NIÊN (vào qui lạy) TÁU: Tội thần bái-yết, thánh-chúa bao dung. Bởi Thiếu-niên, ngày đại phạm oai rồng; nhờ thiên-tuế, rộng dung tha mạng kiến.

HÀN-TÍN NÓI: *Tráng-sĩ bình thân?* Khen tráng-sĩ không kiêng gương báu, gan thiếu-niên dám phạm oai hùm. Đời người phong Trung-ủy thỏa lòng, lãnh chức tặng anh-hùng phải nguyện.

CA XUÂN-PHONG

« Vì dạn dày, khen tài hay,
« Gan lắm thay ! Tráng-sĩ đáng,
« Lòng rất bướng, thách ta hại chàng.
« Mà ta nhìn, khen tại còn bé,
« Trung-úy đề, phong người làm quan.

CA LONG-HỒ-HỘI

THIẾU-NIÊN : « Lúc còn thơ, tánh ngu-si.
« Nay đến đây, đáng đem chém
« Há dám thở than.
« Có đâu, chịu phong chức quan, ơn thêm mang !

NÓI : Lượng hải-hà, chúa không giết là ơn ; phong Trung-
úy, tôi xin từ vì thẹn.

NGÂM : « Ăn năn tội chết dư ngàn,
« Đã tha mạng kiến, dám choàng đai tây !

CA VỌNG-CỔ HOÀI-LANG

« Hồi còn thơ, lòng hay háo thẳng,
« Xác hồn thói võ ngang-tàn.
« Vì ngu mới ham hoang-dàng,
« Hăng theo điếm vầy đoàn.
« Dốt thay nói hơi tam-hoàng,
« Còn đồ xưng anh-hùng rảnh sang.
« Vừa xoàn xoàn làm hơi oai-khí,
« Nền mới lăm, ở quấy làm điên.
« Vì dương thiếu-niên ngậy đại,
« Nghe tiếng đồn, khảng-khải thời hăng.
« Rồi sau này biết ăn-năn lần,
« Ngày đêm hồ mười phần.
« Biết thân từ hồi mới răn,
« Nay chém đầu cũng đáng nào than.
« Nhờ ơn Chúa-công từ hoà,
« Chấp chi dứa khờ, rộng dung thứ tha
« Nhờ lượng lớn như Thiên-hà,
« Ơn xá tội, so bằng mẹ cha.
« Nào công-cán chi dây mà,
« Sắc phong bá tử, tội xưa có dư,

HÀN-TÍN NÓI : Vẫn thiệt lượng to, vốn không thù vật.
Chẳng phải thấy lừa mà căm tức, không vì làm nhục mà

trả cừu. Người chớ ngại nói lâu, chớ phải lo lạnh sớm.

THIẾU-NIÊN (lay) NÓI : Độ lượng vua tợ biển minh-mang, ân đức chực bằng non triu-trịu. Tội đáng giết không thù không báo, tài năng hay lại thưởng lại phong. Thề liêu thân đáp nghĩa thoã lòng, đành nát thịt dền ơn phỉ nguyện.

THỊ-THẦN (quí) TÁU : *Tàu vương-gia, chúng tôi dọn yến rồi hết.*

HÀN-TÍN NÓI : Bá quan đà đủ mặt, bát trân chẳng thiếu mùi ; chúa tôi ăn uống vầy-vui, trên dưới đờn ca hoà-nhã.

CA BÌNH-BÁN-VĂN

- « Chúa tôi dùng chơi bát-trân,
« Yến diên này, vui chung rất ưng.
« Tần mất ngôi, hết lo hung bạo,
« Quê nhà đặt an, Hoài-âm rất sang.
- QUAN VĂN : « Cám Hớn-Cao, đà phong tước vương,
« Chúa có ơn, người Hoài-âm đội.
« Long-vân-hội, muôn đời roi nối,
« Dân cám đội, vì nhờ ơn vua.
- QUAN VỎ : « Lo quan búa, chống ngăn biên-thùy,
« Lòng tôi trung, kiếm cung nao chi.
« Nếu có công, nhờ vua xét suy,
« Còn phong thưởng, lên lương có khi.
- THIẾU-NIÊN : « Làm đạo tôi, tiếc chi thân này,
« Chúa lòng nhân, báo ân bao nài.
« Nay Hớn-triều, phong vương nước Sở,
« Tôi nhờ dặng sang, liêu thân dám than.
- CA RẬP : « Tuồng riêng, Ngu-Cơ đà an,
« Bá-vương liêu, nào màng độ giang.
« Hoài-âm sang, không oán Thiếu-niên,
« Đáp Phiếu-mẫu tổn của dư thiển.
« Tần tiêu tan, Hớn-Cao thâu trọn,
« Câu tuồng bài xang, làm dựng khán-quan.

VÃNG

Sẽ xuất bản tuồng "ĐẠI YẾN ĐOÀN-HỒNG-NGỌC"
mỗi màn đều có hình chụp thật đẹp.

Cliché Ng.-c.-Hòa

Hàn-Tin dạng phong làm vua nước Sở, liền cho mời bà Phiếu-mẫu
mà đáp ơn, và bắt Thiếu-niên đến, đã không giết mà lại cho làm chức
Trung-úy.

Chức Ng-v-c-Hôn

Hán-Tin dạng phong làm vua nước Sở, liền cho mời bá Phiếu-mẫu
mà đáp ơn, và bắt Thiệu-niên đến, đã không giết mà lại cho làm chức
Trung-úy.

ĐÃ XUẤT BẢN

Khương-Hậu thọ oan.	(Tuồng cải-lương).	. 0 \$ 50
Nghĩa-bộc minh oan. 0 50
Quách-Hoè mưu sát Thái-Tử. 0 50
Cửu-Nhĩ mao châu-kỳ. 0 50
Án Bàng-qui-Phi. 0 40
Võ-Tòng sát-tầu. 0 60
Cồ-kim vĩ-nhân.	(Bài ca cải-lương).	. 0 30
Trảm Triệu-Áp	(Tuồng cải-lương có hình).	. 0 60
Lưu-kim-Đỉnh giải giá thọ châu. 0 60
Tiết-Giao đoạt ngọc. 0 60
Hạng-Võ biệt Ngu-Cơ. 0 60
Đãi yến Hồng-Ngọc. 0 60
Hoàng-Đào Tương-Cổ (Tiểu-thuyết trọn bộ 3 cuốn) giá. 1 00
Tình đời hối hận	(Trọn bộ 2 cuốn)	. 0 70
Một gánh giang san.	(Trọn bộ 2 cuốn).	. 0 60
Nợ tình.	(Trọn bộ 2 cuốn).	. 0 50
Oan ương ly hận	(Trọn bộ 2 cuốn).	. 0 70
Lương duyên túc đế	Mỗi cuốn giá.	. 0 50
Giai ngẫu thiên thành. 0 40
Cô giáo Dư. 0 35

Các thứ sách kể trên đây, mấy hàng sách đều có bán. Ông nào muốn mua sỉ (có huê hồng), xin viết thư thương nghị, hay là tới nhà **M. Phạm-văn-Thình n° 170 rue Van Vollenhoven Chợ lớn.**

Cũng có đủ Thơ, Tuồng, Truyện, Sách chữ quốc ngữ.

SẮP XUẤT BẢN

Hai cuốn tuồng Cải-lương tựa đề **ĐƯỜNG-THẾ-DÀN, CỬA CUNG TREO NGỌC ĐÁI** và cuốn tiếp **SÔNG Ứ NÊ LA-THÀNH THỌ TỬ** soạn-giả là **M. NGÔ-VINH-KHANG** là người viết tuồng ở gánh **Đồng-Lạc-Bang** mà cũng là người viết cuốn **VÕ TÒNG SÁT TẦU**. **M. PHẠM-VĂN-THÌNH** xuất bản.

西漢

項羽別虞姬

2e Edition
tirage de 1000 exp.
édité par le van Bien Saigon
Imprimerie Xua Nay
Saigon 1922

新安
陳豐
著
版